

พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้กระทำการดังกล่าว อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นเหตุให้ประชาชนและผู้ฟ้องคดีซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากหมอกควัน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ผู้ฟ้องคดีมีคำขอวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาโดยขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากหมอกควันในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน นับตั้งแต่วันที่ศาลได้รับคำฟ้องนี้ไว้เป็นคดีจนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

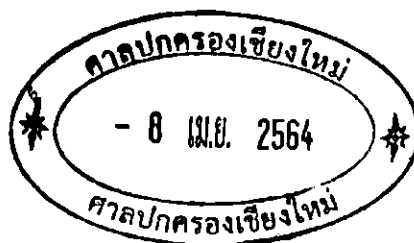
อธิบดีศาลปกครองเชียงใหม่มีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยเร่งด่วน ตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เพิ่มโดยข้อ ๔ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ศาลมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ ไม่รับคำเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ (เชียงใหม่) ซึ่งแจ้งตามคำสั่งศาลว่า ข้อมูลสถานการณ์คุณภาพอากาศของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ของปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ปรากฏข้อมูลคุณภาพอากาศที่อยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ และระดับมีผลต่อสุขภาพ แยกเป็นรายจังหวัดและรายเดือน ตามตารางแสดงค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ณ เวลา ๐๐.๐๐ นาฬิกา (มคก./ลบ.ม.) ในพื้นที่ภาคเหนือ และตารางคุณภาพอากาศในพื้นที่บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ดังนี้ ๑. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จังหวัดเชียงใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด

๗๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เดือนมีนาคม ๒๕๖๑
 คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๙ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๘ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
 ในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เดือนเมษายน ๒๕๖๑ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๒ วัน
 มีค่าสูงสุด ๙๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๑ ส่วนจังหวัดเชียงราย
 ลำพูน และแม่ฮ่องสอนเริ่มตรวจวัดค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕})
 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวปัญหาฝุ่นละอองได้คลี่คลายแล้ว
 ๒. ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดเชียงใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกิน
 ค่ามาตรฐาน ๑๕ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์
 ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๓ วัน มีค่าสูงสุด ๒๔๑
 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เดือนเมษายน ๒๕๖๒
 คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๗ วัน มีค่าสูงสุด ๑๔๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
 ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๐ วัน
 มีค่าสูงสุด ๖๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จังหวัดเชียงราย
 เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๔ วัน มีค่าสูงสุด ๗๐ ไมโครกรัม
 ต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกิน
 ค่ามาตรฐาน ๓๑ วัน มีค่าสูงสุด ๓๕๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓๑ มีนาคม
 ๒๕๖๒ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๖ วัน มีค่าสูงสุด ๒๖๗
 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๒ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒
 คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๕ วัน มีค่าสูงสุด ๒๐๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
 ในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จังหวัดลำพูน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกิน
 ค่ามาตรฐาน ๑๙ วัน มีค่าสูงสุด ๘๘ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์
 ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๙ วัน มีค่าสูงสุด ๒๑๐
 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ คุณภาพ
 อากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒
 เมษายน ๒๕๖๒ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑ วัน มีค่าสูงสุด
 ๕๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
 เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๗ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๑ ไมโครกรัม
 ต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศ

๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๒๒๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ จังหวัดลำพูน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๙ วัน มีค่าสูงสุด ๖๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๖ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๘ วัน มีค่าสูงสุด ๘๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๓๒๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า หมอกควันไฟป่าในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่มีสาเหตุมาจากการเผาเพื่อกำจัดวัชพืช เตรียมพื้นที่เพาะปลูก ความสะดวกในการหาของป่าและล่าสัตว์ ลักลอบเผา คีตกะนอง รู้เท่าไม่ถึงการณ์ จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ผู้ปล่อยองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) ดังนี้ ๑. มีการกำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาหมอกควัน และผลการดำเนินงาน ๒. มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการและศูนย์สั่งการใช้ระบบสั่งการแบบ Single command แก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ๓ ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล ๓. แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ ระยะ คือ ๑) ระยะเตรียมการและป้องกัน (เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๑) ๒) ระยะรับมือ (วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑) ๓) ระยะสร้างความยั่งยืน (วันที่ ๒๑ เมษายน ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๑) สถานการณ์ผู้ปล่อยองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีจำนวนวันที่ค่าเฉลี่ยผู้ปล่อยองในอากาศเกินมาตรฐาน ๗๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงสูงสุด ๒๔๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ สถานการณ์มลพิษหมอกควันที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๒ ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่โดยพบว่า สถิติจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่เฝ้าระวังจากสาเหตุของหมอกควัน ๔ กลุ่มโรค ได้แก่ กลุ่มโรคตาอักเสบ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด กลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด และกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากช่วงเวลาอื่นในรอบปี ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

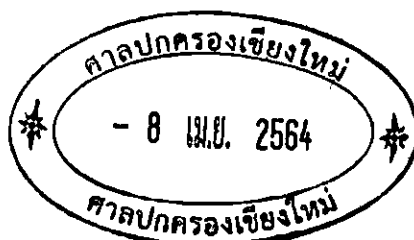
มีค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่าคุณภาพอากาศเกินมาตรฐาน ๗๘ วัน โดยค่าสูงสุด ๓๖๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓ จำนวนวันที่ค่าคุณภาพอากาศเกินเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ร้อยละ ๒๑.๘๘ ข้อมูลผู้ป่วยสะสมของจังหวัดเชียงใหม่ (ข้อมูลวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๓) จำนวนผู้ป่วยเฝ้าระวังจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) สะสม ๑๕ กลุ่มโรค มีผู้ป่วย ๒ กลุ่มโรคหลัก ได้แก่ กลุ่มโรคทางเดินหายใจรวม และกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลผู้ป่วยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า กลุ่มโรคทางเดินหายใจมีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ พบปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่าอยู่ระหว่าง ๑๗ - ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร มีค่าสูงสุด ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยเดือนมกราคม ๒๕๖๔ เกินค่ามาตรฐาน ๒๕ วัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ๑๘ วัน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เกินค่ามาตรฐาน ๒๒ วัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ๓ วัน และระหว่างวันที่ ๑ - ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ เกินค่ามาตรฐาน ๒๒ วัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ๑ วัน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า สถานการณ์ค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) จังหวัดเชียงราย ๑. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังไม่มีการตรวจวัด ๒. ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าสูงสุด ๓๕๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ๓. ปีพ.ศ. ๒๕๖๓ มีค่าสูงสุด ๓๖๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓ และ ๔. ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีค่าสูงสุด ๒๒๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศยังคงเกินค่ามาตรฐานเนื่องจากมีปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ คือ กระแสลมที่พัดพาฝุ่นละอองจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจังหวัดเชียงรายได้มีการดำเนินการของจังหวัด ดังนี้ ๑) กำหนดพื้นที่เสี่ยงเกิดไฟป่าและการเผาในที่โล่ง ๒) กำหนดพื้นที่เฝ้าระวังพิเศษด้านหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ๓) กำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันจังหวัด โดยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” จำนวน ๓ มาตรการ ดังนี้ (๑) มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (การแก้ไขปัญหาในระยะ

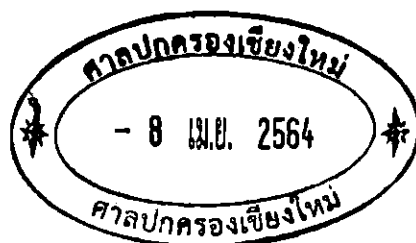
เร่งด่วนและในช่วงวิกฤต) (๒) มาตรการป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด) และ (๓) มาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพและการบริหารจัดการมลพิษ กำหนดแนวทางปฏิบัติตาม “๔ มาตรการเชิงพื้นที่ ๕ มาตรการบริหารจัดการ” กำหนดผลการดำเนินงานและแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ไว้ ๓ ระยะ ดังนี้ ๑) ระยะสั้นก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒) ระยะกลาง/ระหว่างเกิดเหตุ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน และ ๓) ระยะยาว ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม เป็นต้นไป

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่มีข้อมูลฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เกินเกณฑ์มาตรฐาน ๖๐ วัน ค่าสูงสุดวัดได้ ๒๑๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เกินเกณฑ์มาตรฐาน ๓๖ วัน ค่าสูงสุดวัดได้ ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงปัจจุบัน (ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เกินเกณฑ์มาตรฐาน ๓๑ วัน ค่าสูงสุดวัดได้ ๑๐๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จากข้อมูลสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในแต่ละปี พบว่า มีจำนวนวันที่ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินเกณฑ์มาตรฐานลดลง และค่าสูงสุดที่ตรวจวัดได้ในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลง สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดลำพูนมีสาเหตุเกิดขึ้นจากไฟป่า การเผาในที่โล่ง และการเผาพื้นที่เกษตรกรรม รวมทั้งฝุ่นละอองจากการประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม และการจราจร จังหวัดลำพูนได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) โดยมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละปีตามกรอบนโยบายรัฐบาล กระทรวง และกรมที่เกี่ยวข้อง กำหนด รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ เพื่อการจัดการปัญหาที่ได้จากการประชุมปรึกษาหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รูปแบบคณะกรรมการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน และศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าจังหวัดลำพูน โดยมีการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าจังหวัดลำพูน ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปัจจุบัน โดยมีการดำเนินการ ดังนี้ ๑. การแบ่ง

ช่วงระยะเวลาการดำเนินการ ได้แก่ ๑) ช่วงเตรียมการ ระหว่างเดือนธันวาคม ถึงเดือนมกราคม ของทุกปี ๒) ช่วงรับมือ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนพฤษภาคม และ ๓) ช่วงฟื้นฟูและสร้างความยั่งยืน ๒. การมอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบ แบ่งเป็น ๔ พื้นที่ ได้แก่ (๑) พื้นที่ ป่าสงวน/ป่าอนุรักษ์ (๒) พื้นที่เกษตรกรรม (๓) พื้นที่ชุมชน/เมือง (๔) พื้นที่ริมทาง ๓. มาตรการบริหารจัดการ จังหวัดลำพูนได้บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ประกอบด้วย ๕ มาตรการหลักตามนโยบายรัฐบาล ได้แก่ (๑) ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (๒) สร้างความตระหนัก (๓) ลดปริมาณเชื้อเพลิง (๔) การบังคับใช้กฎหมาย และ (๕) ทิมพระราชรัฐ โดยบูรณาการทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและกำหนดแนวทาง มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ๔. มาตรการควบคุมฝุ่นละอองจากมลพิษอื่น ๆ ๕. พื้นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขเป็นพิเศษ และ ๖. มาตรการระยะยาว ในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ สำหรับปัญหาและอุปสรรค นั้น ได้แก่ ๑) ยังมีการลักลอบเผาในพื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมาก มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการไม่สอดคล้องกับพื้นที่รับผิดชอบ พื้นที่เข้าถึงยาก เป็นภูเขาสูง ๒) การบังคับใช้กฎหมาย ไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดตามจุดที่มีการเผาที่เกิดขึ้นได้ทุกจุด ๓) การเกิดฝุ่นควันขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต้องใช้เวลานาน และต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพเสริมในฤดูแล้ง การจัดการแหล่งน้ำ ตลอดจนการส่งเสริมการตลาด ที่สำคัญการดำเนินการดังกล่าวลำพองภาครัฐ ไม่สามารถจัดการและแก้ไขปัญหาได้ จำเป็นต้องอาศัยพลังความร่วมมือของทุกภาคส่วน มาร่วมมือกันคิดวางแผนและปฏิบัติการร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สำหรับแผนการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ กำหนดเป็น ๓ ระยะ ดังนี้ ๑) ระยะสั้น/ก่อนเกิดเหตุ (ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) ๒) ระยะกลาง/ระหว่างเกิดเหตุ (วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔) และ ๓) ระยะยาว/หลังเกิดเหตุ (ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป)

ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนพฤษภาคม พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีเครื่องมือในการตรวจวัดค่าฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการนำเครื่องมือตรวจวัดค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน

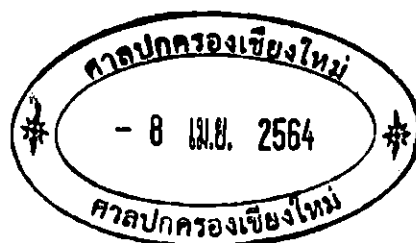

(PM_{๒.๕}) มาติดตั้งในพื้นที่ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ปัจจัยหลักของการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมาจากการเผา ทั้งการเผาในพื้นที่ป่าและการเผาในที่ทำกิน จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ดังนี้ (๑) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้น โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นประธาน (๒) แต่งตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันระดับอำเภอ ทุกอำเภอ ทั้ง ๗ อำเภอ โดยมีนายอำเภอ เป็นประธาน อีกทั้งออกคำสั่งแต่งตั้งชุดปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันในระดับตำบลทุกตำบล และระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน (๓) คณะกรรมการศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อเป็นแผนงานหลักของจังหวัดในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญห โดยแผนดังกล่าวประกอบด้วย มาตรการ ๓ ชั้น (๓.๑) ชั้นเตรียมการ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ – ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑) (๓.๒) ชั้นรับมือ (๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ – ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑) แบ่งเป็น ๓ ช่วง ประกอบด้วย (๓.๒.๑) ก่อนวิกฤติ (๑ – ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑) (๓.๒.๒) ช่วงวิกฤติ (๑ มีนาคม ๒๕๖๑ – ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑) (๓.๒.๓) ช่วงเผชิญเหตุ (๑ มีนาคม ๒๕๖๑ – ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑) (๓.๓) ชั้นสร้างความร่วมมือ (๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑) (๔) ออกประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์ในพื้นที่ (๕) ติดตามสถานการณ์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (๖) ถอดบทเรียนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางและปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรการในปีต่อไป สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการนำตัวชี้วัดค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มากำหนดเป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นปีแรก โดยอ้างอิงข้อมูลจากสถานการณ์ตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (๑) จำนวนวันที่ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินเกณฑ์มาตรฐาน ๖๓ วัน เดือนมกราคม ๒๕๖๒ ๒ วัน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ๘ วัน เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ ๒๙ วัน และเดือนเมษายน ๒๕๖๒ ๒๔ วัน (๒) ค่าสูงสุดเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงที่วัดได้เท่ากับ ๒๗๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๒ สำหรับการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ใช้ฐานข้อมูลจากการถอดบทเรียนสรุปผลการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการ เมื่อสิ้นสุดสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดการถอดบทเรียนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อใช้เป็นแนวทาง และปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรการในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อไป สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) จังหวัดแม่ฮ่องสอนสรุปได้ ดังนี้ ๑) จำนวนวันที่ค่าฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) เกินเกณฑ์มาตรฐาน ๗๕ วัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๒ วัน โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๒๖๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓ สำหรับ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สถานการณ์ไฟป่าหมอกควัน และฝุ่นละออง ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ค่าฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) เกินเกณฑ์มาตรฐาน ๓๐ วัน ค่าสูงสุด ๓๒๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง โดยได้ตั้งศูนย์อำนวยการฯ มีการแต่งตั้งคณะทำงานจำนวน ๙ ชุด โดยคณะกรรมการทุกชุดจะปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ๑๐ มาตรการหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากในระหว่างวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔ สถานการณ์ไฟป่าหมอกควัน และฝุ่นละออง ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงได้ดำเนินการเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังนี้ ๑. สภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขาสูงชัน เข้าถึงลำบาก มีความอันตราย ๒. ชุมชนส่วนใหญ่ยังอยู่ในพื้นที่ป่า ร้อยละ ๘๔ ๓. การติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความยากลำบาก ๔. มีแนวเขตแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านทุกอำเภอ ปัญหาการข้ามแดนลักลอบเผาป่า หางของป่า ล่าสัตว์ จากบุคคลภายนอกพื้นที่ ๕. ปัญหาหมอกควันข้ามแดน ๖. กำลังพล/วัสดุอุปกรณ์/ยานพาหนะ/และการบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็น เนื่องจากมีพื้นที่ป่าจำนวนมาก และ ๗. การแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหายั่งยืน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วย จำนวน ๔ กลุ่มโรค คือ กลุ่มโรคตาอักเสบ กลุ่มโรคทางเดินหายใจ กลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ และกลุ่มโรคหัวใจหลอดเลือดและสมองอุดตันขาดเลือด ปรากฏรายละเอียดข้อมูลจำนวนผู้ป่วยตามตารางข้อมูลจำนวนประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ที่เกิดการเจ็บป่วยที่เกิดจากหรืออาจมีผลสืบเนื่องจากสถานการณ์ฝุ่นละอองในอากาศ ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (แยกรายเดือน ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๕๘ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔) ที่เสนอต่อศาล ซึ่งจัดทำโดย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ เชียงใหม่ เป็นการจัดเก็บข้อมูลตามที่กระทรวงสาธารณสุข กำหนดไว้ ๔ กลุ่มโรค คือ กลุ่มโรคตาอักเสบ กลุ่มโรคทางเดินหายใจ กลุ่มโรคผิวหนัง อักเสบ และกลุ่มโรคหัวใจหลอดเลือดและสมองอุดตันขาดเลือด สำหรับวิธีการเก็บข้อมูล เป็นการเก็บข้อมูลในส่วนของ การเข้ารับการรักษาของผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น ไม่รวมถึงสถานพยาบาลอื่น ๆ ของรัฐที่อยู่นอก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และของเอกชน และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) รวมถึงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคแต่อย่างใด และกรณีที่ต้องการหาความสัมพันธ์ ของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) กับการเกิดโรคนั้น จะต้องเป็นการ จัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ประกอบด้วยส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในหลาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันดำเนินการ และหากมีความประสงค์ที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) กับการเกิดโรคนั้น จะต้องมีการศึกษาวิจัยในเชิงวิชาการ เพื่อให้ได้รายละเอียดในเชิงลึก พร้อมกับต้องมี กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ข้อมูลรายงาน สถานการณ์และการดำเนินงานแก้ไขภาวะหมอกควันด้านการแพทย์และสาธารณสุข ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ ลำปาง ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นข้อมูลที่ได้รับรายงานจากโรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) และโรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จากการเฝ้าระวังผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะหมอกควันในพื้นที่ เขตสุขภาพที่ ๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ระหว่างวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑) ข้อมูลจากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ เชียงใหม่ พบว่า ตั้งแต่ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีข้อมูลรายงานการเฝ้าระวัง ผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะหมอกควันในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑ ใน ๔ กลุ่มโรค ได้แก่ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด กลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด กลุ่มโรคตาอักเสบ

และกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ โดยอัตราป่วยสูงสุด คือ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด รองลงมา คือ กลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด กลุ่มโรคตาอักเสบ และกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ ตามลำดับ โดยพื้นที่จังหวัดเชียงรายมีอัตราป่วยอยู่ในลำดับ ๔ รองจากจังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ระหว่างวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) พบว่า มีข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังผลกระทบต่อด้านสุขภาพจากภาวะหมอกควันในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑ ใน ๔ กลุ่มโรคดังกล่าวลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยกลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด มีอัตราป่วยสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด กลุ่มโรคผิวหนัง และกลุ่มโรคตาอักเสบ ตามลำดับ โดยพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีรายงานอัตราป่วยอยู่ในลำดับที่ ๖ รองจากจังหวัดลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน พะเยา และเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ระหว่างวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓) จากข้อมูลการเฝ้าระวังฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า มีข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังผลกระทบต่อด้านสุขภาพจากภาวะหมอกควันในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑ ใน ๔ กลุ่มโรคดังกล่าวลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยกลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด มีอัตราป่วยสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด กลุ่มโรคผิวหนัง และกลุ่มโรคตาอักเสบ ตามลำดับ โดยพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีอัตราป่วยอยู่ในลำดับที่ ๖ จากทั้งหมด ๘ จังหวัด รายละเอียดปรากฏตามรายงานสถานการณ์ผลกระทบต่อด้านสุขภาพจากปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ในระยะหมอกควัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการถอดบทเรียนสรุปได้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ควรมีมาตรการของชุมชนร่วมกับการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องของการเผาขยะในครัวเรือน การเผาเพื่อกำจัดวัชพืชสำหรับการเตรียมพื้นที่ในการทำการเกษตรและการลักลอบเผาป่าเพื่อหาของป่า ส่วนหน่วยงานภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ควรร่วมหาแนวทางการบริหารจัดการเชื้อเพลิงด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการเผา รวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเพื่อลดปัญหามลพิษทางอากาศอย่างยั่งยืน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูนชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่จังหวัดลำพูนที่มารับการรักษาในสถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดลำพูน ในกลุ่มโรคที่อาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ฝุ่นละอองในอากาศขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) (ค่ามาตรฐานไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (แยกรายเดือน)

จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ โดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มโรค ประกอบด้วย ๑) โรคหัวใจและหลอดเลือด ๒) โรคหอบหืด ๓) โรคถุงลมโป่งพอง ๔) โรคเยื่อตาอักเสบ และ ๕) โรคมะเร็งปอด จากข้อมูลการเกิดโรคทั้ง ๕ โรค ดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดลำพูนเป็นเวลา ๓ ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓) พบว่า ค่าฝุ่นละอองในอากาศขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกินค่ามาตรฐานน่าจะมีความสัมพันธ์ในการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด และโรคถุงลมโป่งพอง ส่วนโรคมะเร็งปอด โรคเยื่อตาอักเสบ และโรคหอบหืด ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าฝุ่นละอองในอากาศขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกินค่ามาตรฐาน ปรากฏรายละเอียดตามจำนวนผู้ป่วยโรคที่อาจได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ จากสถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอนชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ระหว่างวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑) มีข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะหมอกควัน ใน ๔ กลุ่มโรค ได้แก่ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด กลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด กลุ่มโรคตาอักเสบ และกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ โดยอัตราป่วยสูงสุด คือ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด รองลงมา คือ กลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด กลุ่มโรคตาอักเสบ และกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ ตามลำดับ โดยพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอัตราป่วยอยู่ในลำดับ ๕ รองจากจังหวัดน่าน ลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ระหว่างวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) มีข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะหมอกควันในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑ ใน ๔ กลุ่มโรคดังกล่าวลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยกลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด มีอัตราป่วยสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด กลุ่มโรคผิวหนัง และกลุ่มโรคตาอักเสบ ตามลำดับ โดยพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการรายงานอัตราป่วย อยู่ในลำดับที่ ๓ รองจากจังหวัดลำปาง และลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ระหว่างวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓) จากข้อมูลการเฝ้าระวังฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ เชียงใหม่ พบว่า มีข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะหมอกควันในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑ ใน ๔ กลุ่มโรคดังกล่าวลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยกลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด มีอัตราป่วยสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด กลุ่มโรคผิวหนัง และกลุ่มโรคตาอักเสบ ตามลำดับ จำนวนผู้ป่วยทั้ง ๔ กลุ่มโรคดังกล่าว ซึ่งถือเป็นกลุ่มเสี่ยง

และเข้ามารับการตรวจรักษาในสถานบริการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในห้วงเดือนมกราคม ถึงเดือนพฤษภาคม ของปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นผู้ป่วยที่ต้องเฝ้าระวังแต่ยังไม่สามารถบ่งชี้ชัดว่าอัตราการเกิดโรคต่าง ๆ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับมลพิษทางอากาศที่เกิดจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕})

ศาลไต่สวนคู่กรณีเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำฯ เหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเนื่องจากมีเหตุการณ์ฝุ่นละอองเกิดขึ้นในพื้นที่มาหลายปี และเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในการแก้ไขปัญหานั้นส่วนมากจะมีฝ่ายเอกชนเข้าไปดับไฟ แต่หน่วยงานในพื้นที่ไม่มีการแก้ไขปัญหาย่างเต็มที่เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ จึงประสงค์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อให้มีหน่วยงานเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบที่ชัดเจนและได้รับงบประมาณในการแก้ไขปัญหามลพิษ ปีที่ผ่านมาในพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีอาศัยจะมีการประชาสัมพันธ์ โดยทำเป็นป้ายเตือนเป็นประจำทุกปี แต่ปีนี้ไม่มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ดังกล่าว แต่มีการจัดให้ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้าไปเฝ้าในพื้นที่ระวางไฟฟ้า

ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงและให้ถ้อยคำต่อศาล ว่า ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๕๓) เรื่อง กำหนดมาตรฐานฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ในบรรยากาศโดยทั่วไป ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ เป็นประกาศฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ผู้ถูกฟ้องคดีเคยเห็นชอบแผนปฏิบัติการที่มีรายละเอียดครอบคลุมปัญหาฝุ่นละอองรวมทั้งภาคเหนือด้วย มีแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว อยู่ในแผนปฏิบัติการดังกล่าว ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแต่ละจังหวัดจะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละจังหวัด ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำร่างหลักเกณฑ์ที่เป็นองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง ในการพิจารณากำหนดเขตควบคุมมลพิษ และยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ การประกาศเขตควบคุมมลพิษเป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมซึ่งถือเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานของผู้ถูกฟ้องคดีในการใช้อำนาจไม่ประกาศเขตควบคุมมลพิษ การประกาศเขตควบคุมมลพิษไม่ใช่ปัจจัยหลักในการควบคุม ลด และขจัดมลพิษให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากในทางปฏิบัติมีข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งความพร้อมของหน่วยงาน และงบประมาณ ฯลฯ ตามแนวทางการดำเนินงานและปฏิบัติการในการรับมือสถานการณ์ หน้าที่ ๒๖ - ๒๗

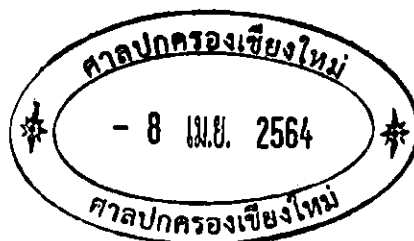

กำหนดเกณฑ์มลภาวะเป็นพิษต่อเนื่องไว้ว่า เป็นเวลา ๓ วัน สำหรับกรณีปัญหาฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ซึ่งมักมีค่าเกินมาตรฐานในช่วงเดือนมกราคม - เมษายนของทุกปี ยังไม่ถึงขนาดที่เป็น การก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อสุขภาพของประชาชน และยังสามารถแก้ไข โดยวิธีการอื่นเพื่อให้สภาพอากาศสามารถกลับคืนมาสู่สภาพปกติได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ จำเป็นต้องเลือกใช้มาตรการทางกฎหมายในการประกาศให้จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ หลังจากมีการประกาศให้ท้องที่ใดท้องที่ หนึ่งเป็นเขตควบคุมมลพิษแล้วจะต้องมีการดำเนินการเพื่อควบคุม ลด และขจัดมลพิษ โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ที่ได้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ จะต้องจัดทำ แผนปฏิบัติการ เพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ตามนัยมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการจัดทำ แผนปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้น และภายหลังจากการทำแผนปฏิบัติการเสร็จแล้ว ให้นำไปรวม เป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ก่อนที่ จะนำเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเห็นชอบ ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้ง ให้จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตามนัยมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หากแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดข้างต้นได้รับความเห็นชอบจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้วก็จะ ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ ขั้นตอนการเสนอขอรับการ จัดสรรงบประมาณ จะใช้เวลาประมาณ ๑ ปี เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว หน่วยงานที่ถูกกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการจะดำเนินการตามหน้าที่ต่อไป โดยเจ้าพนักงาน ควบคุมมลพิษจะทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผล หากการดำเนินการข้างต้น ยังไม่เป็นไปตามแผน เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะเสนอแนวทางการปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ดังกล่าว ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องมีการทบทวนปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ทุก ๆ ๑ ปี โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำหน้าที่ในการกำกับการทบทวนปรับปรุงแผนปฏิบัติการ

แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะไม่ได้ประกาศให้จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้มีการดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒

(๖) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการประกาศกำหนดค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) โดยกำหนดค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๑ ปีไม่เกิน ๒๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบสถานการณ์ปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) และใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) จากแหล่งกำเนิดมลพิษต่าง ๆ ภายหลังจากมีการประกาศกำหนดค่ามาตรฐานดังกล่าวแล้ว กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการตรวจสอบปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในชั้นบรรยากาศ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กรมควบคุมมลพิษได้ติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) จำนวน ๖ สถานี และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๘ สถานี นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษได้มีการประกาศ ฉบับลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑ เรื่องดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการบ่งชี้และเฝ้าระวังคุณภาพอากาศสำหรับการรายงานสถานการณ์มลพิษทางอากาศ จากการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากเครื่องตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปัจจุบัน พบว่า ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) จะเกินมาตรฐานในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายนของทุกปี และมีแนวโน้มไม่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบจำนวนวันที่ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ข้อมูล ๓ ปีย้อนหลังในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน พบว่า มีค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ดังนี้ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๑ มีค่าความเข้มข้นสูงสุด ๑๑๘ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๔๔ วัน ส่วนจังหวัดเชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ไม่พบว่ามีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน เนื่องจากเริ่มการตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ในเดือนกรกฎาคม ซึ่งไม่ใช่ช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์ฝุ่นละออง และหมอกควัน ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ค่าความเข้มข้นสูงสุด ๓๕๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๓๘ วัน จังหวัดเชียงราย มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๓๕ วัน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๓๗ วัน และจังหวัดลำพูน มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๔๒ วัน ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ ค่าความเข้มข้นสูงสุด ๓๖๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๕๔ วัน จังหวัดเชียงรายมีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๕๗ วัน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๕๓ วัน และจังหวัดลำพูน มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๒๖ วัน โดยปัจจัยของการเกิดปัญหาของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ที่ได้จากโครงการศึกษาแหล่งกำเนิดและแนวทางการจัดการฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ประกอบไปด้วย ๒ ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ๑) แหล่งกำเนิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) และสภาพภูมิอากาศ โดยผลการศึกษาพบว่า ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีสาเหตุหลักเกิดจากไฟป่า การเผาในที่โล่ง และมลพิษจากการใช้รถยนต์พาหนะ ๒) สำหรับปัจจัยทางด้านสภาพภูมิอากาศ พบว่า ปริมาณ (Emission Loading) ของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ไม่เปลี่ยนแปลง แต่สภาพภูมิอากาศมีความแตกต่างกันโดยเฉพาะค่าระดับความสูงของระยะผสมผสานอากาศ (Mixing Height) จะมีผลทำให้การกระจายตัวของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ดีมากในช่วงเวลาที่ค่าระดับความสูงของระยะผสมผสานอากาศมีค่าสูง ทำให้ค่าความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือค่าดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) อยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก แต่เมื่อค่าระดับความสูงของระยะผสมผสานอากาศมีค่าต่ำจะส่งผลให้ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ไม่กระจายตัว ส่งผลให้ค่าความเข้มข้นฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่าเกินมาตรฐานหรือค่า AQI อยู่ในเกณฑ์เริ่มผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพ นอกจากนี้ ความเร็วและทิศทางลมก็มีผลต่อการสะสมของฝุ่นด้วย

ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ผู้ถูกฟ้องคดีในการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของพื้นที่ทั่วประเทศไทย ซึ่งรวมพื้นที่ภาคเหนือด้วย และให้นำร่างมาตรการดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบพร้อมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบกับแผนดังกล่าว โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าว มีแนวทางการปฏิบัติแบ่งออกเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ (๑) ช่วงก่อนวิกฤติ (เดือนกันยายน – พฤศจิกายน)

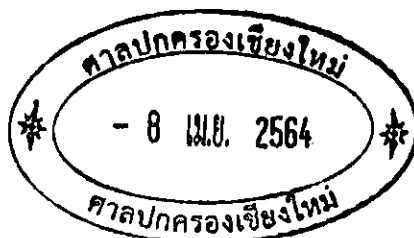
เป็นการเตรียมการและทำความเข้าใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อเตรียมพร้อมการสั่งการก่อนเข้าสู่สถานการณ์ (๒) ช่วงระหว่างเกิดสถานการณ์วิกฤติ (เดือนธันวาคม - เมษายน) เป็นการปฏิบัติในช่วงเกิดสถานการณ์ปัญหาฝุ่น PM ๒.๕ เกินมาตรฐาน โดยกำหนดแผนปฏิบัติการ ตามปริมาณฝุ่น PM ๒.๕ ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ระดับ ดังนี้ ระดับที่ ๑ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ส่วนราชการทุกหน่วยงานต้องดำเนินการตามภารกิจ อำนาจหน้าที่และกฎหมายที่มีอยู่ให้ครบถ้วนตามสถานการณ์ปกติ เพื่อควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับปกติ ระดับที่ ๒ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่าระหว่าง ๕๑ - ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ทุกส่วนราชการดำเนินการเพิ่มและยกระดับมาตรการต่าง ๆ ให้เข้มงวดขึ้น โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยส่วนราชการอื่น ๆ เป็นหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติการ ระดับที่ ๓ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่าระหว่าง ๗๖ - ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๒ แล้ว แต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลง และคาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้น ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ในการใช้กฎหมายที่มีอยู่เพื่อเข้าไปควบคุมพื้นที่หรือควบคุมแหล่งกำเนิดที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือมีผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน อาจสั่งการตามกฎหมายให้หยุดกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้สภาพอากาศกลับสู่สภาวะปกติ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการให้ข้อเสนอแนะ สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและพิจารณากำหนดมาตรการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อระงับยับยั้งสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และระดับที่ ๔ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่ามากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และมีการดำเนินการในระดับที่ ๓ แล้ว แต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลงและมีแนวโน้มสูงขึ้นมากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรต่อเนื่อง ให้มีการประชุมผู้ถูกฟ้องคดีเป็นกรณีเร่งด่วนพิเศษ และพิจารณากลับกรองแนวทางในการแก้ปัญหาฝุ่นละออง โดยจะต้องเสนอนายกรัฐมนตรีเป็นการเร่งด่วน เพื่อพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป และ (๓) ช่วงหลังวิกฤติ เป็นขึ้นพื้นฟูหลัง

สถานการณ์กลับสู่ปกติกำหนดให้มีการประชุมเพื่อถอดบทเรียน หรือ After Action Review(AAR) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ในการแก้ปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เห็นชอบกับมาตรการป้องกันฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำมาตราการดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ปรากฏว่า ตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน คุณภาพอากาศในจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน อยู่ในระดับปานกลางถึงดีมากอันเป็นการแสดงให้เห็นว่าสภาพอากาศอยู่ในระดับที่ดีขึ้นแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องประกาศให้จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติ ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ให้ทุกหน่วยงานเร่งรัด การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และเห็นชอบกับข้อเสนอเพิ่มเติม แนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มีปัญหาหมอกควัน และให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำเสนอ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ รับทราบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เห็นชอบร่าง แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง (พ.ศ. ๒๕๖๓) และแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง และมอบหมายให้กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนต่อไป และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระ แห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” (พ.ศ. ๒๕๖๓) และแผนเฉพาะกิจเพื่อการ แก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง ตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเข้มข้น เพื่อให้การแก้ไข ปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีไปประกอบการพิจารณา ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถอดบทเรียน (After Action Review(AAR)) การป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควัน ภาคเหนือ ปี ๒๕๖๓ ในระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดเชียงใหม่ โดยทุกภาคส่วนเห็นตรงกันว่าปัจจัยที่สนับสนุนและส่งผลให้การดำเนินงานที่ผ่านมาประสบความสำเร็จและเห็นควรให้ยังคงดำเนินการต่อไป ได้แก่ การใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงาน การสั่งการในรูปแบบ Single Command ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอและตำบล และผู้บริหารระดับสูง ให้ความสำคัญ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ประชุมทางไกลผ่านจอภาพกำชับผู้ว่าราชการจังหวัด ให้เร่งแก้ไขปัญหามอกควัน เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และมีสารอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา ขอให้ร่วมกันแก้ไขปัญหามอกควันข้ามแดน และวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ มอบนโยบายเตรียมความพร้อมรับมือมอกควันภาคเหนือ โดยได้ให้แนวทางการดำเนินงาน ของทุกภาคส่วน ดังนี้ การป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและมอกควันจะต้องมีความต่อเนื่อง จัดชุดพิทักษ์ป่าประจำหมู่บ้านในหมู่บ้านเสี่ยงไฟป่าของ ๙ จังหวัดภาคเหนือ ให้มี เทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือที่เพียงพอสำหรับการเฝ้าระวังและดับไฟป่า ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบหลัก จังหวัดและหน่วยงานส่วนกลางต้องทำให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจ ถึงความพยายามและแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐในการแก้ไขปัญหและพร้อมให้ ความร่วมมือเป็นเครือข่ายในการอนุรักษ์ป่า เปลี่ยนผู้ที่มีพฤติกรรมการเผาป่าและบุกรุก ทำลายป่าให้เป็นเครือข่ายดูแลรักษาป่า และร่วมมือกับอาเซียนแก้ไขปัญหามอกควัน อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ร่วมกับจังหวัดเชียงราย จัดประชุมเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและมอกควันพื้นที่ภาคเหนือ แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดเชียงราย โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธานการประชุม โดยได้สรุป ข้อเสนอแนะต่อปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานจากการประชุมถอดบทเรียนการป้องกัน แก้ไขปัญหามอกควันภาคเหนือปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และแนวทางการดำเนินงานปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อเสนอการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลังจากการประชุมถอดบทเรียนการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันภาคเหนือเพื่อเตรียมรับมือสถานการณ์ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้แก่ การจัดตั้งคณะอนุกรรมการสื่อสารการแก้ไขมลพิษทางอากาศภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ร่วมกับ GISTDA และ NASA ประยุกต์ใช้ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมในการประเมินและรายงานปริมาณฝุ่นละอองเชิงพื้นที่ร่วมกับการพยากรณ์ปริมาณฝุ่นละอองล่วงหน้า ๓ วัน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้อยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน ลดการเผาป่าผ่านการจัดที่ดินทำกินตามโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน (ส่วนหน้า) ขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำหน้าที่หลักในการควบคุม สั่งการ และดำเนินการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน โดยสนธิกำลังเจ้าหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติการดับไฟป่าอย่างเข้มข้นภายใต้การประสานงานกับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการประชุมทางไกลผ่านจอภาพเป็นประจำเพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัด โดยมีรองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติงานประจำที่ศูนย์ดังกล่าว และเพื่อให้การติดตามและรายงานสถานการณ์ไฟป่า หมอกควันและฝุ่นละออง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำและจัดส่งข้อมูลรายงานสถานการณ์ประจำวันให้หน่วยงาน ได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทราบ รวมถึงมอบหมายกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายงานผลการดำเนินงานรายสัปดาห์เสนอผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทราบ นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองจากไฟป่าและการเผาในที่โล่งในพื้นที่ภาคเหนือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยเน้นการป้องกันก่อนเกิดเหตุ ไม่ให้เกิดการเผาและการลุกลามของไฟจนยากที่จะควบคุมเพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด โดยจะระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน เครือข่ายอาสาสมัคร อุปกรณ์เครื่องมือ ดำเนินการเฝ้าระวัง

และป้องกันการเผาและไฟป่าในพื้นที่เสี่ยง รวมถึงการให้ความรู้และเข้าถึงชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดการเผาตลอดช่วงวิกฤติ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานและปฏิบัติการในการรับมือสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือ ให้มีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” และค่าเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง PM ๒.๕ ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานและจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือในการรับมือสถานการณ์หมอกควันอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินโครงการ “ชิงเก็บ ลดเผา” โดยบูรณาการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๔ และกรมควบคุมมลพิษ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการเชื้อเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพ ลด การเกิดไฟป่าและการเผา อันจะนำไปสู่การบรรเทาความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละอองใน ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในรูปแบบการเก็บขนเชื้อเพลิงออกจากพื้นที่ป่าเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าต่อไป ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ ปี โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ จะใช้งบประมาณของตนเองในการเก็บขนเชื้อเพลิงออกจากพื้นที่ป่าใน ๑๐ จังหวัด กรณีสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบเกินค่ามาตรฐานในช่วงเดือนมกราคม - เมษายน ของทุกปี มีสาเหตุหลักมาจากการเผาป่าเพื่อล่าสัตว์ การหาของป่าและครอบครองพื้นที่ การเผาในพื้นที่เกษตร สภาพทางอุตุนิยมวิทยา ซึ่งมีอากาศแห้งในช่วงปลายปี ต้นปี ลักษณะของพื้นที่ที่เป็นภูเขาและแอ่งกระทะ รวมถึงปัญหามลพิษข้ามแดนจากเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ จากการติดตามตรวจสอบสถานการณ์ฝุ่นละออง ในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๔ จนถึงปัจจุบัน พบคุณภาพอากาศดีมากถึงเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ พบเกินค่ามาตรฐานในบางวัน และในบางพื้นที่ และถึงแม้ว่าจุดความร้อนในพื้นที่ภาคเหนือจะลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่พบแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เนื่องจากสภาพอุตุนิยมวิทยาในภาคเหนือมีความเร็วลม ไม่เอื้ออำนวยต่อการระบายฝุ่นออกจากพื้นที่ ประกอบกับอิทธิพลของ

ลมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดฝุ่นจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสะสมเพิ่ม ทำให้สถานการณ์ฝุ่นในพื้นที่ภาคเหนือเกินมาตรฐาน ในส่วนของผลกระทบต่อสุขภาพ อากาศและระดับความรุนแรงขึ้นอยู่กับระยะเวลาการสัมผัส อายุและความต้านทานของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม จากผลคาดการณ์สภาวะอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา คาดว่าสถานการณ์จะคลี่คลายในวันที่ ๔ - ๖ เมษายน ๒๕๖๔ เนื่องจากจะมีฝนตกปานกลางในพื้นที่ภาคเหนือ ประกอบกับลมได้เปลี่ยนทิศทางจากทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้สาเหตุจากหมอกควันข้ามแดนซึ่งผลกระทบต่อพื้นที่ภาคเหนือลดลงในช่วงเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ หากสถานการณ์มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น จะยกระดับการดำเนินงานโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมาตรการที่กำหนดไว้อย่างเข้มข้น เช่น ระดมสรรพกำลังเพื่อเพิ่มการลาดตระเวน เผาไร่ร้าง ควบคุมการเผาในที่โล่งและดับไฟ เร่งลดเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่า โดยการชิงเก็บ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์เศษวัสดุการเกษตรเพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตร บังคับใช้กฎหมายกับผู้ลักลอบเผาในที่โล่งอย่างเด็ดขาด เพิ่มพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) จัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องกับประชาชน ประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยงควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมกลางแจ้งทุกประเภท จัดหาอุปกรณ์ป้องกันมลพิษให้กับประชาชน หากมีอาการทางสุขภาพรุนแรงควรปรึกษาแพทย์ เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย เพิ่มความถี่และช่องทางประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน โดยกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อเสนอผู้ถูกฟ้องคดีเป็นกรณีเร่งด่วน และนำเรียนนายกรัฐมนตรี พิจารณาสั่งการต่อไป ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการจัดประชุมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ จากนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๐๓๐๖/๙๒ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอมติของการประชุมดังกล่าวข้างต้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๖/๒๔๘๓ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ รายงานสรุปผลการประชุม

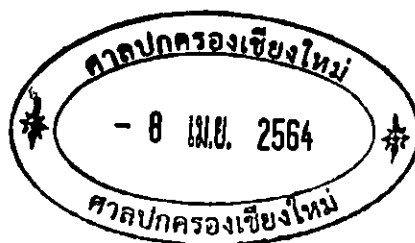
มอบนโยบายเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๖๓ ต่อรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ระบุความเร่งด่วนของเรื่องว่า พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาหมอกควันระหว่างเดือนมกราคมถึงเมษายนของทุกปี ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ นอกจากนี้ ปัญหาหมอกควันยังส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของพื้นที่ภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว รวมถึงบดบังทัศนวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศ ซึ่งพบว่ามีกรยกเลิกและเลื่อนเที่ยวบินเนื่องจากทัศนวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานจะต้องเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๖๓

ในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดี ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓ ได้มีการพิจารณาเรื่องการยกระดับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันจากฝุ่นละอองในช่วงสถานการณ์วิกฤต โดยสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ ๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการออกข้อบังคับเพิ่มเติมเพื่อขยายเขตพื้นที่จำกัดรถบรรทุกตั้งแต่ ๑๐ ล้อขึ้นไป ห้ามเดินรถเข้ามาในพื้นที่กรุงเทพมหานครจากวงแหวนรัชดาภิเษก ขยายเป็นวงแหวนกาญจนาภิเษก การออกข้อบังคับหรือระเบียบตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อห้ามรถบรรทุกตั้งแต่ ๑๐ ล้อขึ้นไปเข้ามาในพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครในวันที่ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และในวันคู่ให้เข้ามาได้ตามเวลาที่กำหนด โดยยกระดับความเข้มงวดในการตรวจสอบตรวจจับรถยนต์ควันดำอย่างเคร่งครัด รวมทั้งออกคำสั่งห้ามการใช้รถที่มีมลพิษเกินมาตรฐานที่กำหนดมาใช้ในทางเดินรถ และออกกฎกระทรวงเพื่อการตรวจรับรองรถยนต์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำสั่งแล้ว ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ๒) กรมการขนส่งทางบกดำเนินการตรวจวัดควันดำอย่างเข้มงวดกับรถโดยสารทุกคัน โดยเพิ่มชุดตรวจเป็น ๕๐ ชุด ใน ๕๐ เขต บูรณาการร่วมกันระหว่างกรมการขนส่งทางบก กรมควบคุมมลพิษ และกรุงเทพมหานคร และปฏิบัติการร่วมกับกองบังคับการตำรวจจราจร ในการยกระดับความเข้มงวดการตรวจสอบ ตรวจจับรถควันดำสำหรับรถโดยสารและรถบรรทุก เพื่อการออกคำสั่งห้ามใช้รถ ๓) กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่นละออง หากตรวจสอบแล้วไม่เป็นไปตามค่ามาตรฐานที่กำหนด ให้สั่งปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือสั่งหยุดการประกอบกิจการ และขอความร่วมมือโรงงาน

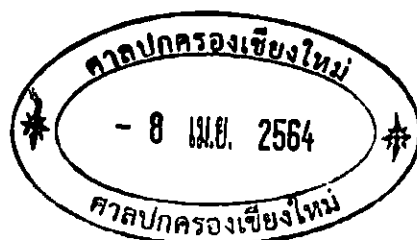
อุตสาหกรรมลดกำลังการผลิตในช่วงวิกฤตสถานการณ์ฝุ่นละออง และสนับสนุนแรงจูงใจให้กับโรงงานอุตสาหกรรมที่ให้ความร่วมมือ ๔) กรุงเทพมหานครดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษจากการจราจรจากการก่อสร้างรถไฟฟ้าเพื่อช่วยลดปัญหาฝุ่นละออง โดยกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ระงับการก่อสร้าง และไม่ให้มีการเผาในที่โล่งโดยให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้กระทำการเผา ๕) จังหวัดต่าง ๆ (ยกเว้น ๙ จังหวัดภาคเหนือ) ดำเนินการออกเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมการเผาขยะมูลฝอย หญ้า พืชไร่ พืชสวน ตอซังข้าว หรือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของตนเองหรือที่สาธารณะในช่วงวิกฤตสถานการณ์ฝุ่นละออง และให้เข้มงวดในการควบคุมยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรม และการก่อสร้าง ๖) ข้อเสนออื่น ให้ขอความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวมาทำงาน สำหรับรถยนต์ของส่วนราชการต้องผ่านมาตรฐานควันดำทุกคัน ทั้งนี้ กำหนดให้เป็นตัวชี้วัดของหัวหน้าส่วนราชการ และให้กระทรวงพลังงานพิจารณาสนับสนุนการลดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีปริมาณกำมะถันไม่เกิน ๑๐ ppm รวมทั้งขอความร่วมมือกระทรวงพลังงาน กระทรวงคมนาคม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการให้บริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องสำหรับรถยนต์ดีเซลที่มีอายุเกิน ๕ ปี และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานอื่นสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์วิกฤต ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” และบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในอำนาจอย่างเข้มงวด ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเป็น Single Command ให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน รวมทั้ง ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านวิชาการแก้ไขปัญหามลภาวะทางอากาศ เสนอประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณาลงนามต่อไป

ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการพิจารณาเรื่องข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มีปัญหาหมอกควัน โดยสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ ๑. ข้อเสนอแนวทางการแก้ไข

ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑) มาตรการเพิ่มเติม แบ่งเป็นระยะเร่งด่วน และระยะกลาง – ระยะยาว ๑.๑) ระยะเร่งด่วน (๒๕๖๓) ดำเนินการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้คนใช้ระบบขนส่งสาธารณะ/รถยนต์ไฟฟ้า หรือทางเลือกอื่นที่ไม่ก่อมลพิษ ให้มีการตรวจจับรถยนต์ที่ไม่ได้ติดตั้งหรือมีการถอด Catalytic Converter หรือ DPF ให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถปฏิบัติงานจากบ้านได้ในช่วงวิกฤต พิจารณากำหนดมาตรการเยียวยาและบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยจากมลพิษทางอากาศ รวมทั้งการบูรณาการ รายงานข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นเอกภาพ ๑.๒) ระยะกลาง – ระยะยาว (๒๕๖๓ – ๒๕๖๗) การดำเนินการแบ่งออกเป็นภาคคมนาคมขนส่ง เช่น การกำหนดค่าปรับและบทลงโทษกรณีที่มีการถอด Catalytic Converter หรือ DPF ออกจากรถยนต์ การสร้างระบบ Citizen Watch ให้ประชาชนรายงานป้ายทะเบียนของรถวันดำ และใช้เป็นเงื่อนไขในการต่อทะเบียน การพิจารณาการนำเข้าน้ำมันที่มีมาตรฐานยูโร ๕ จากต่างประเทศมาใช้ในระยะสั้น การกำหนดราคาน้ำมันมาตรฐานยูโร ๕ หรือยูโร ๖ ที่ชัดเจน การปรับเปลี่ยนสัญญาจ้างพนักงานของรัฐและพนักงานราชการให้สามารถรองรับการทำงานในรูปแบบ Work From Home ภาคการเกษตรและการเผาในที่โล่ง ดำเนินการชี้แจงแผนการเผาที่ชัดเจนและมีแผนรองรับเมื่อกำหนดว่าไม่ให้เผา ควรห้ามเผาในพื้นที่เขตชุมชนเด็ดขาด และมีบทลงโทษกับผู้ก่อมลพิษทางอากาศ ภาคอุตสาหกรรม ดำเนินการให้มีการรายงานข้อมูลการระบาย การปลดปล่อย และเคลื่อนย้ายมลพิษ (PT) จากโรงงานอุตสาหกรรม การเพิ่มมาตรการควบคุมแหล่งกำเนิดจากอุตสาหกรรมและตึกสูงในกรุงเทพมหานครที่ใช้ Boiler ให้โรงงานอุตสาหกรรมลดหรือหยุดกำลังการผลิตในช่วงที่คาดว่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) มีค่าสูง รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดให้มีมาตรฐานฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) จากปล่องโรงงาน ด้านการเงินการคลัง การลดหย่อนภาษีหน้าากอนามัย เครื่องฟอกอากาศ รวมทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผู้ป่วยจากมลพิษทางอากาศ สนับสนุนการลดภาษีให้กับสถานประกอบการที่ลดการปล่อยมลพิษทางอากาศ ด้านสาธารณสุขและอนามัย การสำรองหน้าากอนามัยให้เพียงพอ ส่งเสริมให้โรงเรียนในพื้นที่เสี่ยงมีการติดตั้งเครื่องฟอกอากาศในห้องเรียน การปรับเลื่อนเวลาเข้าเรียนเพื่อหลีกเลี่ยงช่วงที่มลพิษทางอากาศอยู่ในระดับอันตรายต่อสุขภาพ สนับสนุนให้ผู้นำด้านเทคโนโลยีการผลิต HEPA ตั้งโรงงานและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในประเทศไทย การเพิ่มความคุ้มครองผู้สมัครวิ่งหรือปั่น

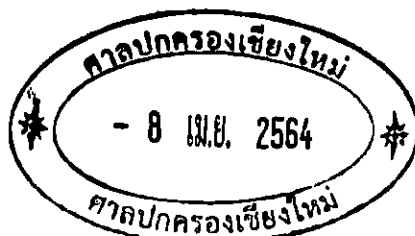

จักรยาน และการพิจารณาดำเนินการตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศที่ได้มาตรฐานเพิ่มให้ทุกจังหวัด โดยใช้งบท้องถิ่น ด้านการศึกษาวิจัย การศึกษาสัดส่วนแหล่งกำเนิดและองค์ประกอบของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) การศึกษาการใช้เครื่องมือตรวจวัดคุณภาพอากาศอย่างง่ายสำหรับรายงานข้อมูลให้กับประชาชน การประเมินผลกระทบของมลพิษทางอากาศในทุกมิติเพื่อนำข้อมูลมาสร้างความตระหนักรู้ เป็นต้น ๒) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อไม่ให้เกิดความตระหนักและเกิดความร่วมมือในการลดฝุ่นละออง ๓) นโยบายสาธารณะ โดยการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” และข้อเสนอจากคณะกรรมการด้านวิชาการแก้ไขปัญหามลภาวะทางอากาศที่มีผลกระทบต่อประชาชน ๒. ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มีปัญหาหมอกควันให้ดำเนินการตามนโยบายเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ของรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ส่วนมาตรการและแนวทางที่เสนอเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้ (๑) มาตรการเพิ่มเติม แบ่งเป็น (๑.๑) ระยะเร่งด่วน (๒๕๖๓) วางแผนการจัดการเศษวัสดุการเกษตรในพื้นที่ และการจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่า การจัดตั้งกองทุนเพื่อหนุนเสริมการลาดตระเวนเฝ้าระวังและกิจกรรมของชุมชนและจิตอาสา รวมทั้งการสำรองหน้ากากอนามัยให้เพียงพอ (๑.๒) ระยะกลาง - ระยะยาว (๒๕๖๓ - ๒๕๖๗) แบ่งเป็น ภาคการเกษตรและการเผาในที่โล่ง การส่งเสริมให้มีตลาดเข้าซื้อเครื่องจักรกลการเกษตร การเพิ่มส่วนต่างราคา รับซื้ออ้อย ฝ้ายไหมและอ้อยสด ให้เงินช่วยเหลือเกษตรกรแบบมีเงื่อนไขในการใช้เครื่องจักรกลเพื่อการเก็บเกี่ยว และจัดการแปลงแทนการเผา ส่งเสริมและให้ความรู้กับเกษตรกรเพื่อจัดการแปลงสำหรับใช้เครื่องจักรเก็บเกี่ยว ส่งเสริมให้มีการรวมแปลงเพาะปลูกเพื่อให้เครื่องจักรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผลิตไฟฟ้าโดยใช้เศษวัสดุการเกษตรด้านการเผาในที่โล่งในพื้นที่ป่าไม้และชุมชน ให้บริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่าชุมชนด้วยจุลินทรีย์ และส่งเสริมงานวิจัยพื้นที่ต้นแบบในการบริหารจัดการเชื้อเพลิง มาตรการห้ามเผาควรทำควบคู่กับการจัดระเบียบการเผา ให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและสร้างทางเลือกให้ชุมชน ส่งเสริมการปลูกพืชยืนต้นแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว และหาตลาดรองรับให้ชุมชน การห้ามเผาในพื้นที่เขตชุมชนเด็ดขาด การมีบทลงโทษกับ

ผู้ก่อมลพิษทางอากาศ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสั่งการและประสานงาน โดยการพัฒนา ระบบ Real time single Command ด้านการเงินการคลัง พิจารณายกเว้นภาษีสำหรับเงินที่บริจาคให้กับเจ้าหน้าที่และจิตอาสาในการดับไฟป่า ด้านการศึกษาวิจัย ศึกษาการใช้เครื่องมือตรวจวัดคุณภาพอากาศอย่างง่ายสำหรับรายงานข้อมูลให้กับประชาชน ด้านสาธารณสุขและอนามัย การสำรองหน้ากากอนามัยให้เพียงพอ ส่งเสริมให้โรงเรียนในพื้นที่เสี่ยงมีการติดตั้งเครื่องฟอกอากาศในห้องเรียน รวมทั้งพิจารณาติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศ ที่ได้มาตรฐานเพิ่มให้ทุกจังหวัด และส่งข้อมูลให้ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยใช้ช่องทางอื่น การทบทวนตัวชี้วัด พิจารณาทบทวนตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ (๒) การสื่อสารประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจ และการรับรู้ให้แก่ประชาชน เพื่อไม่ให้เกิดความตระหนกและเกิดความร่วมมือในการลดฝุ่นละออง (๓) นโยบายสาธารณะ โดยการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” และข้อเสนอจากคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลภาวะทางอากาศที่มีผลกระทบต่อประชาชน เช่น การทำเกษตรปลอดการเผา กำหนดให้การปลูกข้าว ข้าวโพด และอ้อย ต้องไม่มีการเผาโดยกำหนดเป็นเงื่อนไขของการช่วยเหลือเกษตรกร สนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา ส่งเสริมให้ภาคเอกชนขยายตลาดเข้าซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำเศษวัสดุการเกษตรมาทำปุ๋ยหมักแทนการเผา ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติเห็นชอบกับข้อเสนอเพิ่มเติมแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มีปัญหาหมอกควัน และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

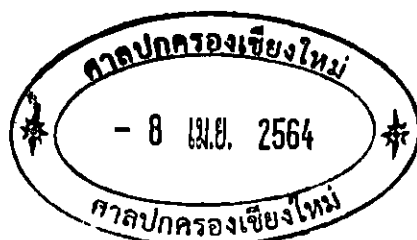
ในการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการพิจารณาเรื่องการเสริมสร้างการรับรู้เรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) สู่สาธารณะ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ ๑) แนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในช่วงวิกฤต ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากการจราจร การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม และการแก้ไขปัญหามาจากการเผาในที่โล่ง รวมถึงข้อเสนอด้านกฎหมายในการรับมือวิกฤตฝุ่นละออง ทั้งนี้ ในช่วงวิกฤตฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน

(PM_{๒.๕}) จะแบ่งตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่ ซึ่งการปฏิบัติการในช่วงที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) อยู่ในระดับที่ ๑ - ๓ ให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละออง” อย่างเข้มงวดและต่อเนื่องและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงาน และเมื่อสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เข้าสู่ระดับที่ ๔ (ค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่ามากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร) ให้เสนอผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ๒) ข้อเสนอด้านการสื่อสารสร้างการรับรู้เรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ต่อสาธารณชนเพื่อเสริมสร้างการรับรู้และความเข้าใจเรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ต่อสาธารณะ ประกอบด้วย ๒.๑) แผนการประชาสัมพันธ์และสื่อสาร การแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศโดยเน้นฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ประกอบด้วย ๓ มาตรการหลัก คือ มาตรการที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารแบบสื่อสารสองทางในการแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศ มาตรการที่ ๒ เน้นประชาสัมพันธ์แก่กลุ่มเป้าหมายในเชิงพื้นที่และกลุ่มที่เป็นต้นทาง (แหล่งกำเนิด) ของการเกิดมลพิษ และมาตรการที่ ๓ พัฒนาประสิทธิภาพและช่องทางการเผยแพร่ของเครือข่ายการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ๒.๒) กลไกการขับเคลื่อนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การมีศูนย์ข้อมูลฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) การสร้างช่องทางการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การใช้เครือข่ายการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกพื้นที่ รวมทั้งการตั้งคณะอนุกรรมการสื่อสารการแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศภายใต้ผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แก่ประชาชนไม่ให้เกิดความตื่นตระหนกในการรับมือกับภาวะวิกฤตฝุ่นละออง โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสื่อสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นอนุกรรมการชุดดังกล่าว มีการแต่งตั้งโฆษกเพื่อสื่อสารข้อมูลและสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) สู่สาธารณชนต่อไป ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติเห็นชอบข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในช่วงวิกฤต ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ และข้อเสนอด้านการสื่อสารสร้างการรับรู้และความเข้าใจเรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ต่อสาธารณชน

ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกฟ้องคดี ได้พิจารณาเกี่ยวกับมาตรการการยกระดับแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ สรุปได้ว่า ตามที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และได้มีมติเห็นชอบแผนเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ๑๒ ข้อ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และข้อสั่งการ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ และปรากฏว่า สถานการณ์ฝุ่นละอองในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คลี่คลายลง แต่ในพื้นที่ภาคเหนือและหลายจังหวัด ยังคงมีปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน และจำนวนจุดความร้อนสะสมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหลาย จังหวัด ซึ่งสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในปัจจุบัน พื้นที่ ในเมืองและนอกเมือง มีทั้งฝุ่นที่เกิดจากการจราจรและฝุ่นที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง โดยพบว่า มีค่าจุดความร้อนสะสมลดลงจากเดิมร้อยละ ๓๕ สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ร้อยละ ๒๐ สำหรับพื้นที่ในเมือง จำนวนวันและค่าฝุ่นละอองที่เกินเกณฑ์มาตรฐาน ลดลงจากเดิมร้อยละ ๙ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าภายใต้มาตรการของรัฐบาลนั้น ประสบผลสำเร็จในด้านการบูรณาการ แก้ไขปัญหาในการทำความเข้าใจกับประชาชน และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล และสามารถเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ได้ดีกว่าเดิมมาก ที่สำคัญคือ ภาครัฐมีช่องทางในการบูรณาการผ่านศูนย์ การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ที่จัดตั้งโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และมีทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามีกรอบและมาตรการ ในการเตรียมความพร้อมที่จะยกระดับมาตรการตามค่าคุณภาพอากาศ ไม่ว่าจะเป็นการลด ฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิด หรือการควบคุมพื้นที่เป็นช่วง ๆ ไป โดยหากมีค่าฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกิน ๑๐๐ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จะมีการรายงาน ต่อผู้ถูกฟ้องคดีทราบ และรายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณายกระดับมาตรการ ปัจจุบัน ภาครัฐมีการสื่อสารให้ประชาชนรับทราบในหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นผ่าน ศูนย์แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ มีการจัดทำแอปพลิเคชันที่จะให้ประชาชนเข้าถึงได้ การพยากรณ์อากาศโดยใช้เทคโนโลยีอวกาศ การร่วมมือกับกรมอุตุนิยมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการพัฒนาระบบ การพยากรณ์และออกแบบจำลองในการคาดการณ์ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕

ไมครอน (PM_{๒.๕}) ซึ่งปัจจุบันสามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าเป็นเวลา ๓ วัน และหากสามารถนำข้อมูลทั้งหมดมาเชื่อมโยงกันจะสามารถคาดการณ์ปริมาณฝุ่นละอองได้ถึง ๑๐ วัน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่จะดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมในการบำรุงรักษารถยนต์เพื่อลดฝุ่นละออง โดยเฉพาะในเรื่องของควันดำ การตรวจสอบสภาพเครื่องยนต์ การมีโปรแกรมพิเศษในการลดราคา รวมไปถึงผู้ประกอบการที่เป็นผู้ค้าน้ำมัน จะมีการลดราคาน้ำมันที่มีค่ากำมะถันต่ำ ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การนำรถยนต์ดีเซลเกรดพรีเมียมมาจำหน่ายในราคาปกติเพื่อจะทำให้ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ลดลง และมาตรการที่สำคัญที่สุด คือ มาตรการ Work from Home ซึ่งเป็นมาตรการที่ทำให้ดัชนีปัญหาการจราจรติดขัดลดลงร้อยละ ๑๐ ซึ่งส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ลดลงด้วย และถือเป็นมาตรการที่ใช้ได้ผลมากในช่วงที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) สูง ซึ่งจะยกระดับในกรณีที่มีฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เพิ่มมากขึ้น โดยจะขอความร่วมมือไปยังภาคเอกชนในช่วงที่มีฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) หนาแน่น เป็นเวลา ๒ - ๓ วัน เนื่องจากในปัจจุบัน มาตรการนี้ใช้เฉพาะในภาคราชการ ซึ่งในช่วงนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะมอบอำนาจให้อำนาจการโรงเรียนสามารถประกาศหยุดโรงเรียนได้ในช่วงที่ค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินค่ามาตรฐาน โดยในส่วนของภาคการเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรมได้ทำการลดการเผาในพื้นที่ไร่อ้อยได้ถึงประมาณร้อยละ ๗๕ ซึ่งทำให้จุดความร้อนในภาคการเกษตรลดลงเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม จะมีพื้นที่ที่ทำหายในภาคเกษตร ไม่ว่าจะเป็นนาข้าว ไร่ข้าวโพด หรือพื้นที่อื่น ๆ ที่จำเป็นจะต้องเตรียมพื้นที่โดยการเผา ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่ภาครัฐจะต้องดูแลควบคุม ทั้งนี้ ภาครัฐสามารถเก็บออกจากพื้นที่ได้ ๒,๐๐๐ ตัน ทำให้สามารถช่วยลดพื้นที่ที่จะทำให้เกิดไฟป่า เมื่อเกิดไฟป่าจะทำให้ความรุนแรงของไฟป่าลดลง ซึ่งจะเป็นมาตรการที่จะลดปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกิดจากการเผาในที่โล่งได้ อีกทั้งกรมควบคุมมลพิษยังได้ร่วมกับหน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกา (USAID) องค์การนาซา (NASA) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC) และ GISTDA ในการพัฒนาระบบติดตาม ประเมิน และพยากรณ์คุณภาพอากาศ โดยใช้เทคโนโลยีอวกาศ การจัดทำแอปพลิเคชันบริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่เกษตรกรรม (Burn Check) ซึ่งสามารถนำมาใช้บริหารจัดการการเผาในที่โล่ง

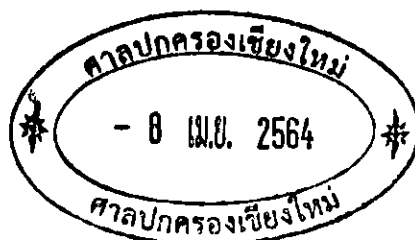
และควบคุมฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ได้ ซึ่งการเผาในพื้นที่โล่ง เป็นสาเหตุสำคัญที่สุดของปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่ นอกเมือง นอกจากนั้น ยังมีมาตรการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบาย ที่ดินแห่งชาติ จำนวน ๑๒.๙ ล้านไร่ โดยมีเงื่อนไขที่จะไม่ให้มีการเผา โดยจะต้องทำ เกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาละยะยาว รวมไปถึงได้มีการเจรจา สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีจุดความร้อนสูง กว่าปีที่ผ่านมา ๒ - ๓ เท่า โดยมีการทำรายงานถึงสำนักเลขาธิการอาเซียนเพื่อขอความร่วมมือควบคุมการเผาในที่โล่ง นอกจากนั้น หน่วยงานที่มีความสัมพันธ์ชายแดน เช่น กระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานด้านการปกครองที่มีความสัมพันธ์ชายแดนระหว่างพื้นที่ ได้มีการประสานงานกันโดยตรงด้วย ทั้งนี้ ภายหลังจากที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีข้อสั่งการให้ยกระดับการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการประชุมเพื่อยกระดับแก้ไข ปัญหาฝุ่นละอองระดับพื้นที่ โดยประสานไปยังศูนย์ War Room ทุกจังหวัด ให้มีการสนธิ กำลังและควบคุมปริมาณฝุ่นละอองในพื้นที่ให้ได้ ทั้งในเรื่องของการประกาศห้ามเผา รวมทั้งประกาศปิดพื้นที่ในบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า พร้อมกับการบังคับใช้ กฎหมาย โดยเฉพาะผู้ที่ฝ่าฝืนเข้าไปลักลอบเผาป่า เก็บหาของป่า ล่าสัตว์ รวมถึงการเผา ในพื้นที่เกษตรที่ไม่ได้มีการแจ้งล่วงหน้า ซึ่งขณะนี้จังหวัดได้มีการยกระดับมาตรการแก้ไข ปัญหา โดยใช้ War Room ซึ่งมีผู้ว่าราชการเป็นผู้บัญชาการ แบบ Single Command โดยมี ศูนย์บัญชาการในทุก ๆ พื้นที่ และมีศูนย์บัญชาการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีข้อสั่งการให้ ตั้งศูนย์บัญชาการส่วนหน้าขึ้น เพื่อประสานงานกับ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช มีการสนธิกำลังลาดตระเวนในพื้นที่ที่มีความเสียหายสูง ที่สำคัญ คือ มีการสื่อสาร สร้างการรับรู้ให้กับประชาชน ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก ประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรเอกชน เพิ่มมากขึ้น ในภาคสาธารณสุข กรมอนามัย ได้เข้าถึงประชาชน โดยมีการสื่อให้ประชาชนรับทราบและเตรียมความพร้อมในการดูแล สุขภาพและป้องกันตนเองจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ซึ่งจากการ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เห็นควรมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำชับเรื่องการ

ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดจนกว่าสถานการณ์จะกลับสู่สภาวะปกติ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็น
 ดังนี้ ๑. ควรให้มีการสร้างป่าในเมือง การปลูกต้นไม้ริมทางหลวง และในพื้นที่นิคม
 อุตสาหกรรม เพื่อช่วยลดปัญหาฝุ่นละออง ๒. เนื่องจากในภาคพลังงาน การผลิตไฟฟ้า
 ของโรงไฟฟ้าขนาดเล็กหรือโรงไฟฟ้าชุมชน มีการใช้เชื้อเพลิงประเภทถ่านหินบางส่วน
 แต่ไม่มีการติดตั้งเครื่องกรองอากาศ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่ามีการใช้ถ่านหิน
 เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ ดังนั้น จึงเห็นควรให้
 เพิ่มกระทรวงพลังงาน เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย ซึ่งคณะกรรมการควบคุม
 มลพิษจะรับไปดำเนินการ ๓. เนื่องจากการกำหนดค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕
 ไมครอน (PM_{๒.๕}) ของประเทศไทย สูงกว่ามาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (WHO)
 ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้และจริงจัง
 ไม่ว่าจะเป็นช่วงสภาพอากาศเปิดหรือปิด โดยประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
 ขอให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ได้มากขึ้น ๔. โรงงานขนาดใหญ่มีการจัดทำ
 รายงานการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีเครื่องตรวจวัดสภาพ
 อากาศตลอด ๒๔ ชั่วโมง ขณะที่โรงงานขนาดเล็กที่กระจายอยู่ทั่วไปไม่มีการจัดทำ
 รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีเงินทุนน้อยที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุง
 โรงงาน จึงเป็นเหตุเกิดปัญหามลพิษ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานจะต้องเข้าไป
 ดูแลและให้การช่วยเหลือ ๕. เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหามลพิษจากโรงงานที่อยู่
 ในการกำกับดูแลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อโครงการต่าง ๆ ผ่านการพิจารณา
 รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว จะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายและ
 ตรวจสอบอย่างจริงจัง โดยประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (พลเอก ประวิตร
 วงษ์สุวรรณ) ได้มีข้อสั่งการ ดังนี้ ๑) ให้ทุกหน่วยงานดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ
 ให้เกิดความชัดเจน และถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ๒) สาเหตุหลักของปัญหามลพิษขนาดเล็ก
 ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) คือ การปล่อยควันพิษจากโรงงาน การใช้รถยนต์ทั้งน้ำมัน
 เบนซินและดีเซล ความเชื่อของเกษตรกรที่ว่าการเผาพืชเกษตรจะทำให้ดินมีปุ๋ย ดังนั้น
 ให้ทุกหน่วยงานร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังนี้ ๑) ให้กรมอุตุนิยมวิทยา คาดหมาย
 สภาวะอากาศที่มีผลต่อการสะสมของฝุ่นละออง และรายงานสภาพอากาศปิดที่จะเกิดขึ้น
 ในช่วงระยะเวลา ๓ - ๕ วัน ล่วงหน้า และประกาศให้ทราบ เพื่อให้ทุกหน่วยงาน เตรียมการ
 แก้ไขปัญหาในช่วงที่สภาพอากาศปิด ๒) ให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการลดการ

ปล่อยควันพิษจากโรงงาน เช่น การลดจำนวนการผลิตหรือหยุดการผลิตในช่วงที่มีสภาพอากาศปิด เป็นต้น (๓) ให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาออกกฎหมายหรือกฎกระทรวงเพื่อควบคุมปริมาณยานพาหนะในช่วงสภาพอากาศปิด (๔) ให้ทุกหน่วยงานร่วมมือกันในการเฝ้าระวังและดับไฟป่า โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหม จะต้องชี้แจงให้ประชาชนรับรู้ถึงเรื่องไฟป่าและการดับไฟ โดยให้นายอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ช่วยกันดูแล (๕) จัดตั้งหน่วยงานประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) (๖) มอบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับข้อสั่งเกตของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ถูกฟ้องคดีไปพิจารณาดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้สถานการณกลับสู่ปกติโดยเร็ว โดยที่ประชุมมีมติให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ หมุนเวียนกำลังพลไปเสริมในพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ที่เกิดไฟป่าจำนวนมากและยากต่อการควบคุม พื้นที่รอยต่อจังหวัดที่ยังไม่มีสถานีควบคุมไฟป่า รวมถึงเสริมการลาดตระเวนเฝ้าระวังไฟในพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่าโดยเด็ดขาด ให้กระทรวงมหาดไทยประสานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงกลาโหม (กองทัพภาคที่ ๓) จัดให้มีชุดปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และดับไฟป่าประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีพื้นที่ป่าติดกับพื้นที่ป่า หรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า ให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข เร่งประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนให้เข้าใจถึงผลกระทบของฝุ่นละออง เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตร ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการใช้ประโยชน์เศษวัสดุ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เข้มงวดกวดขันการบังคับใช้กฎหมายควบคุมแหล่งกำเนิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) จากการจราจรและการเผาในที่โล่ง ให้กระทรวงมหาดไทยสั่งการจังหวัดชายแดนบูรณาการดำเนินการร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ เตรียมการรับมือหมอกควันข้ามแดน เร่งเจรจาเพื่อลดการเผาในพื้นที่ชายแดน และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประสานความร่วมมือกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พัฒนางานศึกษาวิจัย ให้ครอบคลุมประเด็นฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในทุกมิติ

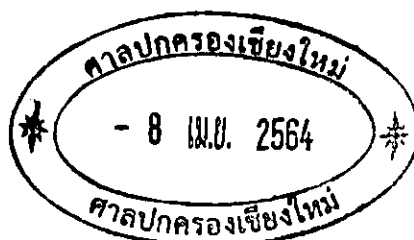

ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพความแม่นยำของการคาดการณ์ฝุ่น พุทธิกรรมฝุ่น ผลกระทบต่อสุขภาพ มาตรการแก้ไขปัญหาและลดผลกระทบ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับรองมติที่ประชุมดังกล่าว ในที่ประชุมแล้ว

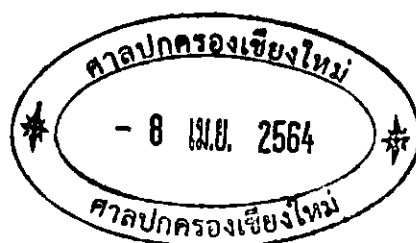
ศาลออกนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔ โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้องและถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีในวันไต่สวน คำชี้แจงและถ้อยคำของผู้ถูกฟ้องคดีในวันไต่สวน คำชี้แจงของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ (เชียงใหม่) คำชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน และคำชี้แจงของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน แล้ว

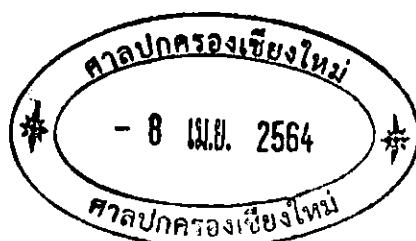
ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๘๘ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านปาง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ป่าในเขตพื้นที่หลายจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย เป็นเวลาต่อเนื่องประมาณหนึ่งเดือน เกิดหมอกควันหนามีปริมาณมากเกินมาตรฐานที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ ปกคลุมไปทั่วทั้งภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน จนเป็นอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และทราบสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือเป็นอย่างดี ย่อมต้องมีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และจัดมลพิษ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้กระทำการดังกล่าว จนเป็นเหตุให้ประชาชนและผู้ฟ้องคดีซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากหมอกควันดังกล่าว จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ และข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลปรากฏข้อมูลสถานการณ์คุณภาพอากาศในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ที่จัดเก็บข้อมูลโดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวง
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในห้วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ของปี
 พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔
 ปรากฏข้อมูลคุณภาพอากาศ (ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕})) ที่อยู่ในระดับเริ่มมี
 ผลกระทบต่อสุขภาพ และระดับมีผลต่อสุขภาพ แยกเป็นรายจังหวัดและรายเดือน ดังนี้
 ๑. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จังหวัดเชียงใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน
 ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๗๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
 เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๙ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๘ ไมโครกรัม
 ต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เดือนเมษายน ๒๕๖๑ คุณภาพอากาศเกิน
 ค่ามาตรฐาน ๑๒ วัน มีค่าสูงสุด ๙๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๑
 โดยสรุป จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน
 ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๕๘ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๑๐๘
 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑) ต่อเนื่อง ๙ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๖ วัน
 (วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๑) (จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน
 ไม่มีข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ เนื่องจากเริ่มมีการตรวจวัดค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก
 ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่
 เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑) ๒. ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดเชียงใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
 คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๕ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
 ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๓ วัน
 มีค่าสูงสุด ๒๔๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เดือนเมษายน
 ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๗ วัน มีค่าสูงสุด ๑๔๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
 ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน
 ๑๐ วัน มีค่าสูงสุด ๖๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒
 โดยสรุป จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดเล็ก
 ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด
 ๒๔๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๘ ครั้ง ต่อเนื่อง
 สูงสุด ๒๒ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒) จังหวัดเชียงใหม่ เดือนกุมภาพันธ์
 ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๔ วัน มีค่าสูงสุด ๗๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

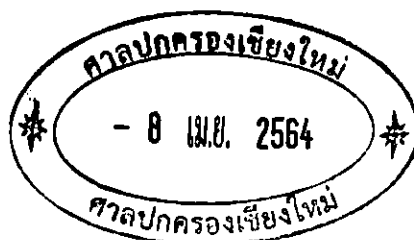
ในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๓๑ วัน มีค่าสูงสุด ๓๕๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๖ วัน มีค่าสูงสุด ๒๖๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๒ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๕ วัน มีค่าสูงสุด ๒๐๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยสรุป จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๖ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ต่อเนื่องสูงสุด ๓๕๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๕ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๓๑ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒) จังหวัดลำพูน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๙ วัน มีค่าสูงสุด ๘๘ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๙ วัน มีค่าสูงสุด ๒๑๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑ วัน มีค่าสูงสุด ๕๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยสรุปจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) เกินมาตรฐาน ๕๖ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๑๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๖ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๔ วัน (วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒) จังหวัดแม่ฮ่องสอน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๗ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๙ วัน มีค่าสูงสุด ๒๔๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๕ วัน มีค่าสูงสุด ๒๗๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๒ โดยสรุปจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) เกินมาตรฐาน ๖๑ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๗๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๖ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๒๔ วัน (วันที่ ๘ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒) ๓. ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดเชียงใหม่

เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๙ วัน มีค่าสูงสุด ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๘ วัน มีค่าสูงสุด ๓๖๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓ เดือนเมษายน ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๕ วัน มีค่าสูงสุด ๓๒๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๒ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนืองสูงสุด ๓๖๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนือง ๗ ครั้ง ต่อเนืองสูงสุด ๒๓ วัน (วันที่ ๙ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓) จังหวัดเชียงราย เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๓ วัน มีค่าสูงสุด ๙๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๓๑ วัน มีค่าสูงสุด ๓๖๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓ เดือนเมษายน ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๐ วัน มีค่าสูงสุด ๒๒๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๔ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนืองสูงสุด ๓๖๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนือง ๘ ครั้ง ต่อเนืองสูงสุด ๓๑ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓) จังหวัดลำพูน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๔ วัน มีค่าสูงสุด ๕๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๐ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓ เดือนเมษายน ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๐ วัน มีค่าสูงสุด ๘๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๒๔ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนืองสูงสุด ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนือง ๗ ครั้ง ต่อเนืองสูงสุด ๖ วัน (วันที่ ๒ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๓) จังหวัดแม่ฮ่องสอน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๒ วัน มีค่าสูงสุด ๑๖๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๓๑ วัน มีค่าสูงสุด ๒๖๙

ไม่โครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ เดือนเมษายน ๒๕๖๓ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๒๒ วัน มีค่าสูงสุด ๑๖๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๖๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนื่อง ๔ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๓๑ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓) และ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔) จังหวัดเชียงใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๘ วัน มีค่าสูงสุด ๙๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) เกินมาตรฐาน ๓๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๔ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๗ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔) จังหวัดเชียงราย เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๔ วัน มีค่าสูงสุด ๗๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๒๒๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) เกินมาตรฐาน ๓๑ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๒๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๔ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๗ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔) จังหวัดลำพูน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๙ วัน มีค่าสูงสุด ๖๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๗ และวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๖ วัน มีค่าสูงสุด ๑๐๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) เกินมาตรฐาน ๒๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๑๐๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๕ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๑ วัน (วันที่ ๗ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล

ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔) จังหวัดแม่ฮ่องสอน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๘ วัน มีค่าสูงสุด ๘๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน ๑๗ วัน มีค่าสูงสุด ๓๒๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยสรุป จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๑๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๓๒๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๓ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๗ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔) รายละเอียดตามตารางแสดงค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ณ เวลา ๐๐.๐๐ นาฬิกา (มคก./ลบ.ม.) ในพื้นที่ภาคเหนือ และตารางคุณภาพอากาศในพื้นที่บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ที่จัดทำโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ (เชียงใหม่) และจากการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วยที่เกิดการเจ็บป่วยที่เกิดจากหรืออาจมีผลสืบเนื่องจากสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่จัดเก็บข้อมูลโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ เชียงใหม่ พบว่า ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน มีจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน แต่ไม่รวมถึงสถานพยาบาลอื่นที่อยู่นอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสถานพยาบาลของเอกชน เฉพาะจำนวน ๔ กลุ่มโรค ได้แก่ ๑) กลุ่มโรคตาอักเสบ ๒) กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด ๓) กลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด และ ๔) กลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ แยกเป็นรายจังหวัด และรายปี ดังนี้ ๑) จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑) รวมจำนวน ๑๕๑,๑๐๑ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) รวมจำนวน ๑๕๕,๙๒๘ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓) รวมจำนวน ๑๓๑,๘๓๙ ราย และปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔) รวมจำนวน ๔๐,๔๕๖ ราย ๒) จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ระหว่างวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑) รวมจำนวน ๑๕๕,๙๗๔ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ระหว่างวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่

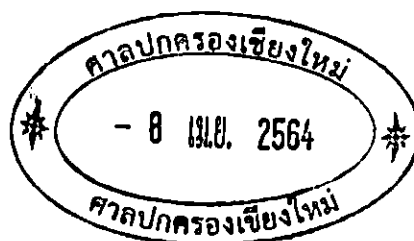
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) รวมจำนวน ๑๑๗,๘๑๕ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓) รวมจำนวน ๑๓๑,๔๗๐ ราย และปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ระหว่างวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔) รวมจำนวน ๓๐,๒๑๙ ราย ๓) จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑) รวมจำนวน ๕๑,๒๐๕ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) รวมจำนวน ๕๓,๑๐๓ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓) รวมจำนวน ๗๒,๗๘๒ ราย และปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) รวมจำนวน ๓๐,๙๔๐ ราย ๔) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑) รวมจำนวน ๓๒,๘๕๗ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) รวมจำนวน ๓๑,๙๒๒ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓) รวมจำนวน ๒๕,๔๘๗ ราย และปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔) รวมจำนวน ๙,๗๓๙ ราย และในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน นั้น ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้ดำเนินการเกี่ยวกับสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกิดขึ้น โดยผู้ถูกฟ้องคดี ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ได้มีการพิจารณาเรื่อง ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มีปัญหาหมอกควัน โดยสาระสำคัญสำหรับข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มีปัญหาหมอกควัน ให้ดำเนินการตามนโยบายเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ของรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ และมีการเสนอมาตรการและแนวทางเพิ่มเติม ดังนี้ ๑) มาตรการเพิ่มเติม แบ่งเป็น ๑.๑) ระยะ

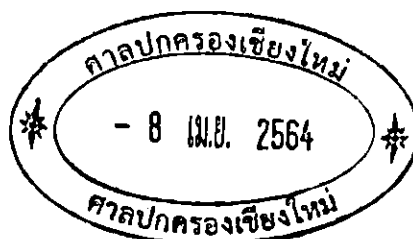
เร่งด่วน (พ.ศ. ๒๕๖๓) วางแผนการจัดการเศษวัสดุการเกษตรในพื้นที่ และการจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่า การจัดตั้งกองทุนเพื่อหนุนเสริมการลาดตระเวนเฝ้าระวังและกิจกรรมของชุมชนและจิตอาสา รวมทั้งการสำรองหน้ากากอนามัยให้เพียงพอ ๑.๒) ระยะกลาง – ระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๗) แบ่งเป็น ภาคการเกษตรและการเผาในที่โล่ง การส่งเสริมให้มีตลาดเข้าซื้อเครื่องจักรกลการเกษตร การเพิ่มส่วนต่างราคา รับซื้ออ้อยไฟไหม้และอ้อยสด ให้เงินช่วยเหลือเกษตรกรแบบมีเงื่อนไขในการใช้เครื่องจักรกลเพื่อการเก็บเกี่ยว และจัดการแปลงแทนการเผา ส่งเสริมและให้ความรู้กับเกษตรกรเพื่อจัดการแปลงสำหรับใช้เครื่องจักรเก็บเกี่ยว ส่งเสริมให้มีการรวมแปลงเพาะปลูกเพื่อให้เครื่องจักรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผลิตไฟฟ้าโดยใช้เศษวัสดุการเกษตรด้านการเผาในที่โล่งในพื้นที่ป่าไม้และชุมชน ให้บริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่าชุมชนด้วยจุลินทรีย์ และส่งเสริมงานวิจัยพื้นที่ต้นแบบในการบริหารจัดการเชื้อเพลิง มาตรการห้ามเผาควรทำควบคู่กับการจัดระเบียบการเผา ให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและสร้างทางเลือกให้ชุมชน ส่งเสริมการปลูกพืชยืนต้นแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว และหาลาดรองรับให้ชุมชน การห้ามเผาในพื้นที่เขตชุมชนเด็ดขาด การมีบทลงโทษกับผู้ก่อมลพิษทางอากาศ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสั่งการและประสานงานโดยการพัฒนาระบบ Real time single Command ด้านการเงินการคลัง พิจารณายกเว้นภาษีสำหรับเงินที่บริจาคให้กับเจ้าหน้าที่และจิตอาสาในการดับไฟป่า ด้านการศึกษาวิจัย ศึกษาการใช้เครื่องมือตรวจวัดคุณภาพอากาศอย่างง่ายสำหรับรายงานข้อมูลให้กับประชาชน ด้านสาธารณสุขและอนามัย การสำรองหน้ากากอนามัยให้เพียงพอ ส่งเสริมให้โรงเรียนในพื้นที่เสี่ยงมีการติดตั้งเครื่องฟอกอากาศในห้องเรียน รวมทั้งพิจารณาติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศ ที่ได้มาตรฐานเพิ่มให้ทุกจังหวัด และส่งข้อมูลให้ประชาชนอย่างทั่วถึงโดยใช้ช่องทางอื่น การทบทวนตัวชี้วัด พิจารณาทบทวนตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ๒) สื่อสารประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ให้แก่ประชาชน เพื่อไม่ให้เกิดความตระหนกและเกิดความร่วมมือในการลดฝุ่นละออง ๓) กำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ โดยการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” และการแก้ไขปัญหาหมอกควันทางอากาศที่มีผลกระทบต่อประชาชน เช่น การทำเกษตรปลอดการเผา

กำหนดให้การปลูกข้าว ข้าวโพด และอ้อย ต้องไม่มีการเผาโดยกำหนดเป็นเงื่อนไขของ การช่วยเหลือเกษตรกร สนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา ส่งเสริมให้ ภาคเอกชนขยายตลาดเข้าซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และส่งเสริม ให้เกษตรกรนำเศษวัสดุการเกษตรมาทำปุ๋ยหมักแทนการเผา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีมติ เห็นชอบกับข้อเสนอเพิ่มเติมแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มี ปัญหาหมอกควัน ดังกล่าว และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป และการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ ได้มีการพิจารณาเรื่องการเสริมสร้างการ รับรู้เรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) สู่สาธารณะ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ ๑) แนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในช่วงวิกฤต ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจาก การจราจร การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม และการแก้ไขปัญหาจากการเผา ในที่โล่ง รวมถึงข้อเสนอด้านกฎหมายในการรับมือวิกฤตฝุ่นละออง ทั้งนี้ ในช่วงวิกฤตฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) จะแบ่งตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในพื้นที่ ซึ่งการปฏิบัติการในช่วงที่ปริมาณฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) อยู่ในระดับที่ ๑ - ๓ ให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติ การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละออง” อย่างเข้มงวดและ ต่อเนื่องและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงาน และเมื่อสถานการณ์ฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) เข้าสู่ระดับที่ ๔ (ค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) มีค่ามากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร) ให้เสนอผู้ถูกฟ้องคดี พิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ๒) ข้อเสนอด้านการสื่อสารสร้างการรับรู้เรื่องฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ต่อสาธารณชนเพื่อเสริมสร้างการรับรู้และความเข้าใจ เรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ต่อสาธารณะ ประกอบด้วย ๒.๑) แผนการประชาสัมพันธ์และสื่อสาร การแก้ไขปัญหาหมอกพิษ ทางอากาศโดยเน้นฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ประกอบด้วย ๓ มาตรการหลัก คือ มาตรการที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารแบบสื่อสารสองทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ มาตรการที่ ๒ เน้นประชาสัมพันธ์แก่กลุ่มเป้าหมายในเชิงพื้นที่และกลุ่ม ที่เป็นต้นทาง (แหล่งกำเนิด) ของการเกิดมลพิษ และมาตรการที่ ๓ พัฒนาประสิทธิภาพ

และช่องทางการเผยแพร่ของเครือข่ายการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ๒.๒) กลไกการขับเคลื่อนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การมีศูนย์ข้อมูลฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) การสร้างช่องทางการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การใช้เครือข่ายการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกพื้นที่ รวมทั้งการตั้งคณะกรรมการสื่อสารการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แก่ประชาชนไม่ให้เกิดความตื่นตระหนกในการรับมือกับภาวะวิกฤตฝุ่นละออง โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสื่อสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นอนุกรรมการชุดดังกล่าว มีการแต่งตั้งโฆษกเพื่อสื่อสารข้อมูลและสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) สู่สาธารณชนต่อไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติเห็นชอบข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในช่วงวิกฤต ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ และข้อเสนอด้านการสื่อสารสร้างการรับรู้และความเข้าใจเรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ต่อสาธารณชน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำเสนอมติของผู้ถูกฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ ต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้ว ตามหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ ทส ๐๓๐๖/๙๒ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๔ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้พิจารณาเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละออง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของพื้นที่ทั่วประเทศไทย และให้นำร่างมาตรการดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบพร้อมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีมติเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบกับแผนดังกล่าว โดยแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังกล่าว กำหนดแนวทางการปฏิบัติออกเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ ๑) ช่วงก่อนวิกฤติ (เดือนกันยายน – พฤศจิกายน) เป็นการเตรียมการและทำความเข้าใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อเตรียมพร้อมการสั่งการก่อนเข้าสู่สถานการณ์ ๒) ช่วงระหว่าง

เกิดสถานการณ์วิกฤติ (เดือนธันวาคม - เมษายน) เป็นการปฏิบัติในช่วงเกิดสถานการณ์ปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินค่ามาตรฐาน โดยกำหนดแผนปฏิบัติการตามปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับที่ ๑ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ส่วนราชการทุกหน่วยงานต้องดำเนินการตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ และกฎหมายที่มีอยู่ให้ครบถ้วนตามสถานการณ์ปกติ เพื่อควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับปกติ ระดับที่ ๒ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่าระหว่าง ๕๑ - ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ทุกส่วนราชการดำเนินการเพิ่มและยกระดับมาตรการต่าง ๆ ให้เข้มงวด ขึ้น โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยส่วนราชการอื่น ๆ เป็นหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติการ ระดับที่ ๓ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่าระหว่าง ๗๖ - ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๒ แล้ว แต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลง และคาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้น ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ในการใช้กฎหมายที่มีอยู่เพื่อเข้าไปควบคุมพื้นที่หรือควบคุมแหล่งกำเนิดที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือมีผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน อาจสั่งการตามกฎหมายให้หยุดกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้สภาพอากาศกลับสู่สภาวะปกติ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการให้ข้อเสนอแนะ สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและพิจารณากำหนดมาตรการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อระงับยับยั้งสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และระดับที่ ๔ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีค่ามากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และมีการดำเนินการในระดับที่ ๓ แล้ว แต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลงและมีแนวโน้มสูงขึ้นมากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรต่อเนื่อง ให้มีการประชุมผู้ถูกฟ้องคดีเป็นกรณีเร่งด่วนพิเศษ และพิจารณากลับกรองแนวทางในการแก้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) โดยจะต้องนำเสนอนายกรัฐมนตรีเป็นการเร่งด่วน เพื่อพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป และ ๓) ช่วงหลังวิกฤติ เป็นขั้นฟื้นฟูหลังสถานการณ์กลับสู่ปกติกำหนดให้มีการประชุม

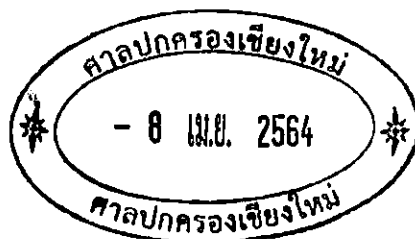
เพื่อถอดบทเรียน หรือ After Action Review (AAR) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ในการ
 แก้ปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป และต่อมา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔
 ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดให้มีการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ ได้พิจารณาเกี่ยวกับมาตรการการ
 ยกระดับแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง โดยที่ประชุมมีมติให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ หมุนเวียน
 กำลังพลไปเสริมในพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ที่เกิดไฟป่าจำนวนมากและยากต่อการควบคุม พื้นที่
 รอยต่อจังหวัดที่ยังไม่มีสถานีควบคุมไฟป่า รวมถึงเสริมการลาดตระเวนเฝ้าระวังไฟ
 ในพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่าโดยเด็ดขาด ให้กระทรวงมหาดไทย
 ประสานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงกลาโหม (กองทัพภาคที่ ๓)
 จัดให้มีชุดปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และดับไฟป่าประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีพื้นที่ป่า
 ติดกับพื้นที่ป่า หรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า ให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวง
 สาธารณสุข เร่งประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนให้เข้าใจ
 ถึงผลกระทบของฝุ่นละออง เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตร ควบคุมไปกับการส่งเสริมการ
 ใช้ประโยชน์เศษวัสดุ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม
 กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เข้มงวดกวดขันการบังคับใช้กฎหมาย
 ควบคุมแหล่งกำเนิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) จากการจราจรและการ
 เผาในที่โล่ง ให้กระทรวงมหาดไทยสั่งการจังหวัดชายแดนบูรณาการดำเนินการร่วมกับ
 กองทัพภาคที่ ๓ เตรียมการรับมือหมอกควันข้ามแดน เร่งเจรจาเพื่อลดการเผาในพื้นที่
 ชายแดน และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสานความร่วมมือกับ
 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
 และนวัตกรรม พัฒนางานศึกษาวิจัย ให้ครอบคลุมประเด็นฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕
 ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในทุกมิติ ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพความแม่นยำของการคาดการณ์
 ฝุ่น พุทธิกรรมฝุ่น ผลกระทบต่อสุขภาพ มาตรการแก้ไขปัญหาลดผลกระทบ

ศาลได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ประกาศให้ท้องที่
 จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ เป็นการละเลยต่อ
 หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ... (๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ... มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า การใดที่ รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและ เร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๓ บัญญัติว่า รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า รัฐต้อง ... (๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความ หลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและ ชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ ดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้ ... “มลพิษ” หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้าง จากสิ่งเหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตาม ธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่ เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่น ๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อย ออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย “ภาวะมลพิษ” หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อม เปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน “แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใด ๆ หรือสิ่ง อื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ... มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (๒) กำหนด มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๒ (๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผน

จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่รัฐมนตรีเสนอตามมาตรา ๓๕ (๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบ
 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา ๓๗ ... (๗)
 พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายอันเกิดจากการ
 แพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษเสนอตามมาตรา ๕๓
 (๑) ... (๑๑) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ
 รัฐวิสาหกิจ และเอกชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ...
 (๑๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจ
 หน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์
 ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมี
 อำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่อง
 ดังต่อไปนี้ ... (๔) มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ... และมาตรา ๕๘
 บัญญัติว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาด
 เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อ
 คุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจา
 นุเบกษากำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัด
 มลพิษได้ และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
 บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประชาชน
 ชาวไทยมีสิทธิในการจัดการ และบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ใน
 ขณะเดียวกันรัฐก็มีหน้าที่ในการคุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู และบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อม
 ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเช่นกัน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่
 เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้
 รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย
 ทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหาย
 ให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า
 และในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษา
 คุณภาพสิ่งแวดล้อมได้กำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะประกาศกำหนดให้พื้นที่
 ดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ซึ่งการจะ

ประกาศให้พื้นที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษนั้นต้องครบองค์ประกอบ ๒ ประการประกอบกัน คือ ประการที่หนึ่ง มีปัญหามลพิษ และประการที่สอง ปัญหามลพิษดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะ ร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ เสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม แม้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชี้แจงต่อศาลว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการในการพิจารณากำหนดให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็น เขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้ เพราะการประกาศเขตควบคุมมลพิษเป็นดุลพินิจ ของผู้ถูกฟ้องคดีก็ตาม แต่การใช้ดุลพินิจซึ่งเป็นการกระทำทางปกครองของหน่วยงานทาง ปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นจะต้องอยู่ภายใต้หลักการกระทำทางปกครองต้องชอบ ด้วยกฎหมาย การที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ในการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่ใด ท้องที่หนึ่งเป็นเขตควบคุมมลพิษ ย่อมแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายและข้อจำกัด การใช้อำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่า หากเงื่อนไขข้อเท็จจริงตามที่กฎหมาย กำหนดมีครบทั้งสองประการประกอบกันแล้ว หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมมีความผูกพันให้ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด มิเช่นนั้นจะถือเป็นการละเลยต่อ หน้าที่ตามกฎหมาย

กรณีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยก่อนว่า ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน มีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) หรือไม่ หากมีปัญหา มลพิษดังกล่าวมีแนวโน้มที่ร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ผู้ถูกฟ้องคดี จะมีอำนาจประกาศกำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

เห็นว่า ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๕๓) เรื่อง กำหนดมาตรฐานฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ในบรรยากาศโดยทั่วไป ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑ กำหนดว่า กำหนดมาตรฐานฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ในบรรยากาศโดยทั่วไปค่าเฉลี่ยในเวลา ๒๔ ชั่วโมง จะต้อง ไม่เกิน ๐.๐๕ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และค่ามัธยิมเลขคณิต (Arithmetic Mean)

ในเวลา ๑ ปี จะต้องไม่เกิน ๐.๐๒๕ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทย ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑ กำหนดว่า ในประกาศนี้ "ดัชนีคุณภาพอากาศ" หมายความว่า ดัชนีที่ใช้เป็นตัวแทนของคุณภาพอากาศ ๑ ค่า ใช้เป็นตัวแทนค่าความเข้มข้นของสารมลพิษทางอากาศ ๖ ชนิด ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM_{10}) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ก๊าซโอโซน (O_3) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2) และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) ข้อ ๒ กำหนดว่า ดัชนีคุณภาพอากาศ แบ่งเป็น ๕ ระดับการแจ้งเตือนโดยใช้สีเป็นสัญลักษณ์ โดยมีคะแนนตั้งแต่ ๐ ถึงมากกว่า ๒๐๐ โดยดัชนีคุณภาพอากาศ ๑๐๐ มีค่าเทียบเท่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป หากดัชนีคุณภาพอากาศมีค่าสูงเกินกว่า ๑๐๐ แสดงว่าความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐาน ระดับการแจ้งเตือนมี ดังนี้ ตารางที่ ๑ เกณฑ์ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทย

ดัชนีคุณภาพอากาศ	ระดับ	สี	คำอธิบาย
๐ - ๒๕	ดีมาก	ฟ้า	คุณภาพอากาศดีมาก เหมาะสำหรับกิจกรรมกลางแจ้ง และการท่องเที่ยว
๒๖ - ๕๐	ดี	เขียว	คุณภาพอากาศดี สามารถทำกิจกรรมกลางแจ้ง และการท่องเที่ยวได้ตามปกติ
๕๑ - ๑๐๐	ปานกลาง	เหลือง	ประชาชนทั่วไป : สามารถทำกิจกรรมกลางแจ้งได้ตามปกติ ผู้ที่ต้องดูแลสุขภาพเป็นพิเศษ : หากมีอาการเบื้องต้น เช่น ไอ หายใจลำบาก ระคายเคืองตา ควรลดระยะเวลาการทำกิจกรรมกลางแจ้ง
๑๐๐ - ๒๐๐	เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ	ส้ม	ประชาชนทั่วไป : ควรเฝ้าระวังสุขภาพ ถ้ามีอาการเบื้องต้น เช่น ไอ หายใจลำบาก ระคายเคืองตา ควรลดระยะเวลาการทำกิจกรรมกลางแจ้ง หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองหากมีความจำเป็น

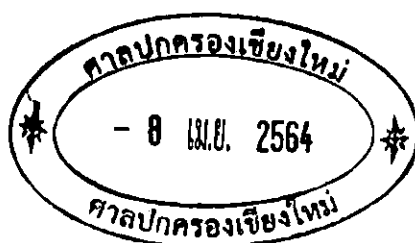

			ผู้ที่ต้องดูแลสุขภาพเป็นพิเศษ : ควรลดระยะเวลาการทำงานกิจกรรมกลางแจ้ง หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองหากมีความจำเป็น ถ้ามีอาการทางสุขภาพ เช่น ไอ หายใจลำบาก ตาอักเสบ แสบหน้าอก ปวดศีรษะ หัวใจเต้นไม่เป็นปกติ คลื่นไส้ อ่อนเพลีย ควรปรึกษาแพทย์
๒๐๑ ขึ้นไป	มีผลกระทบต่อสุขภาพ	แดง	ทุกคนควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมกลางแจ้ง หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศสูง หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองหากมีความจำเป็น หากมีอาการทางสุขภาพควรปรึกษาแพทย์

และข้อ ๓ กำหนดว่า การคำนวณดัชนีคุณภาพอากาศ ใช้หลักการ ดังนี้ (๑) ค่าความเข้มข้นของสารมลพิษที่นำมาคำนวณเป็นดัชนีคุณภาพอากาศ ต้องแปลงให้เป็นค่าเฉลี่ยระยะเวลาและใช้หน่วย ดังนี้ - ฟูละออง ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่อง หน่วย ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.)... (๒)...

ตารางที่ ๒ ตารางเทียบค่าความเข้มข้นของสารมลพิษทางอากาศสำหรับคำนวณดัชนีคุณภาพอากาศ

ดัชนีคุณภาพอากาศ (I)	ความเข้มข้นสารมลพิษ (X)					
	PM _{๒.๕} (มคก./ลบ.ม)	PM _{๑๐} (มคก./ลบ.ม)	CO (พีพีเอ็ม)	O _๓ (พีพีบี)	NO _๒ (พีพีบี)	SO _๒ (พีพีบี)
๐ - ๒๕	๐ - ๒๕	๐ - ๕๐	๐ - ๔.๔	๐ - ๓๕	๐ - ๖๐	๐ - ๑๐๐
๒๖ - ๕๐	๒๖ - ๓๗	๕๑ - ๘๐	๔.๕ - ๖.๔	๓๖ - ๕๐	๖๑ - ๑๐๖	๑๐๑ - ๒๐๐
๕๑ - ๑๐๐	๓๘ - ๕๐	๘๑ - ๑๒๐	๖.๕ - ๙.๐	๕๑ - ๗๐	๑๐๗ - ๑๗๐	๒๐๑ - ๓๐๐
๑๐๑ - ๒๐๐	๕๑ - ๙๐	๑๒๑ - ๑๘๐	๙.๑ - ๓๐.๐	๗๑ - ๑๒๐	๑๗๑ - ๓๔๐	๓๐๑ - ๔๐๐

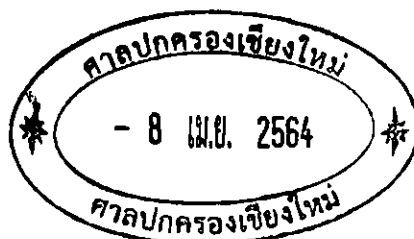

๒๐๑๑ ขึ้น ไป	๙๑ ขึ้นไป	๑๙๑ ขึ้น ไป	๓๐.๑ ขึ้น ไป	๑๒๑ ขึ้น ไป	๓๔๑ ขึ้นไป	๔๐๑ ขึ้น ไป
-----------------	-----------	----------------	-----------------	----------------	------------	----------------

เมื่อพิจารณาเกณฑ์การกำหนดคุณภาพอากาศตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทย ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้วเห็นได้ว่า หากค่าความเข้มข้นของสารมลพิษประเภทฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่อง มีค่าความเข้มข้น ๕๑ - ๙๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จะเท่ากับระดับดัชนีคุณภาพอากาศ ๑๐๑ - ๒๐๐ ซึ่งเป็นระดับที่เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ (แจ้งเตือนโดยใช้สัญลักษณ์สีส้ม) ซึ่งประชาชนทั่วไปควรเฝ้าระวังสุขภาพ ถ้ามีอาการเบื้องต้น เช่น ไอ หายใจลำบาก ระคายเคืองตา ควรลดระยะเวลาการทำกิจกรรมกลางแจ้ง หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองหากมีความจำเป็น สำหรับผู้ที่ต้องดูแลสุขภาพเป็นพิเศษ ควรลดระยะเวลาการทำกิจกรรมกลางแจ้ง หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองหากมีความจำเป็น ถ้ามีอาการทางสุขภาพ เช่น ไอ หายใจลำบาก ตาอักเสบ แสบหน้าอก ปวดศีรษะ หัวใจเต้นไม่เป็นปกติ คลื่นไส้ อ่อนเพลีย ควรปรึกษาแพทย์ และหากค่าความเข้มข้นของสารมลพิษประเภทฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องมีค่าความเข้มข้น ๙๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรขึ้นไปจะเท่ากับระดับดัชนีคุณภาพอากาศ ๒๐๑ ขึ้นไป ซึ่งเป็นระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (แจ้งเตือนโดยใช้สัญลักษณ์สีแดง) ประชาชนทุกคนควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมกลางแจ้ง หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศสูง หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองหากมีความจำเป็น หากมีอาการทางสุขภาพควรปรึกษาแพทย์

คดีนี้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามเอกสารที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ (เชียงใหม่) กรมควบคุมมลพิษ ยื่นต่อศาล คือ ๑. รายงานสถานการณ์คุณภาพอากาศของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ที่แสดงปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) แยกรายจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒. ดัชนีคุณภาพอากาศของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน แยกรายจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม มีรายละเอียด ดังนี้

กรณีปัญหาหมอกพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

ปี ๒๕๖๑ (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) ผู้ลงทะเบียนขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๕๘ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๑๐๘ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑) ต่อเนื่อง ๙ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๖ วัน (วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๑)

ปี ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) ผู้ลงทะเบียนขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๔๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๘ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๒๒ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒)

ปี ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) ผู้ลงทะเบียนขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๒ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๓๖๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนื่อง ๗ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๒๓ วัน (วันที่ ๙ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓)

ปี ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ – ๑๗ มีนาคม) ผู้ลงทะเบียนขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๓๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๑๓๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๔ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๗ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ (กุมภาพันธ์) จนถึงปี ๒๕๖๔ (๑๗ มีนาคม) จังหวัดเชียงใหม่มีผู้ลงทะเบียนขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐานสูงมาก โดยในปี ๒๕๖๑ เกินมาตรฐานถึง ๕๘ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๑ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้ง และต่อเนื่องหลายวัน ในปี ๒๕๖๒ เกินมาตรฐานถึง ๗๕ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๒ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๒๒ วัน ในปี ๒๕๖๓ เกินมาตรฐานถึง ๗๒ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกือบ ๔ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๒๓ วัน อีกทั้งในปี ๒๕๖๔ ตรวจวัดถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เกินมาตรฐานถึง ๓๕ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๑ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๑๗ วัน ทั้งๆ ที่เป็น

ค่าการตรวจวัดเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เท่านั้น และมีแนวโน้มสูงขึ้น กรณีจึงต้องถือว่า มีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกิดขึ้นในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ และปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่ร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรือก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ต่อไปในอนาคต

กรณีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ราย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

ปี ๒๕๖๑ (ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัดค่าฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}))

ปี ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๖ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๓๕๓ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๕ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๓๑ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒)

ปี ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๔ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๓๖๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนื่อง ๘ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๓๑ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓)

ปี ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม) ฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๓๑ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๒๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๔ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๗ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์) จนถึงปี ๒๕๖๔ (๑๗ มีนาคม) จังหวัดเชียงใหม่มีฝุ่นละอองขนาดใหญ่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐานสูงมาก โดยในปี ๒๕๖๒ เกินมาตรฐานถึง ๗๖ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกือบ ๔ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้ง และต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๓๑ วัน ในปี ๒๕๖๓ เกินมาตรฐานถึง ๗๔ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกิน ๔ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๓๑ วัน อีกทั้ง

ในปี ๒๕๖๔ ตรวจวัดถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เกินมาตรฐานถึง ๓๑ วัน มีค่าเฉลี่ย ต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๒ เท่า ของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๑๗ วัน ทั้งๆ ที่เป็นค่า การตรวจวัดเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เท่านั้น และมีแนวโน้มสูงขึ้น กรณีจึงต้องถือว่า มีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกิดขึ้นในท้องที่จังหวัดเชียงรายและปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มถึงขนาดเป็นอันตรายต่อ สุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในท้องที่จังหวัดเชียงรายต่อไปในอนาคต

กรณีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่ จังหวัดลำพูน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

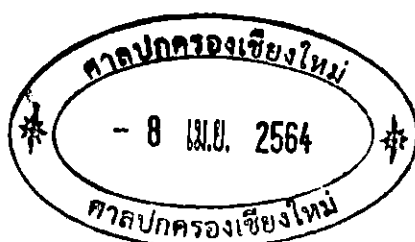
ปี ๒๕๖๑ (ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัดค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}))

ปี ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๕๖ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๑๐ ไมโครกรัมต่อ ลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๖ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๔ วัน (วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒)

ปี ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๒๔ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อ ลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนื่อง ๗ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๖ วัน (วันที่ ๒ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๓)

ปี ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๒๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๑๐๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๕ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๑ วัน (วันที่ ๗ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์) จนถึงปี ๒๕๖๔ (๑๗ มีนาคม) จังหวัดลำพูนมีฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐานสูงมาก โดยในปี ๒๕๖๒ เกินมาตรฐานถึง ๕๖ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๒ เท่า ของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่อง หลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๑๔ วัน ในปี ๒๕๖๓ เกินมาตรฐานถึง ๒๔ วัน

มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๑ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) แม้จะลดลงบ้างในปี ๒๕๖๓ แต่ก็ยังเกินกว่ามาตรฐานและต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวัน อีกทั้งในปี ๒๕๖๔ ตรวจวัดถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เกินมาตรฐาน ๒๕ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๑ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้ง และต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๑๑ วัน ทั้งๆ ที่เป็นค่าการตรวจวัดเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เท่านั้น และมีแนวโน้มสูงขึ้น กรณีจึงต้องถือว่า มีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกิดขึ้นในท้องที่จังหวัดลำพูนและปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่ร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องที่จังหวัดลำพูนต่อไปในอนาคต

กรณีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

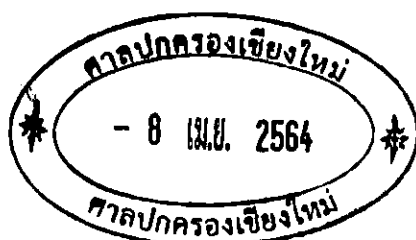
ปี ๒๕๖๑ (ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัดค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}))

ปี ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๖๑ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๗๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๒) ต่อเนื่อง ๖ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๒๔ วัน (วันที่ ๘ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒)

ปี ๒๕๖๓ (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๗๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๒๖๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓) ต่อเนื่อง ๔ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๓๑ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓)

ปี ๒๕๖๔ (กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐาน ๑๕ วัน ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๓๒๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔) ต่อเนื่อง ๓ ครั้ง ต่อเนื่องสูงสุด ๑๗ วัน (วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ (กุมภาพันธ์) จนถึงปี ๒๕๖๔ (๑๗ มีนาคม) จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐานสูงมาก โดยในปี ๒๕๖๒ เกินมาตรฐานถึง ๖๑ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า

๓ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องสูงสุดถึง ๒๔ วัน ในปี ๒๕๖๓ เกินมาตรฐานถึง ๗๕ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกือบ ๓ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๓๑ วัน อีกทั้งในปี ๒๕๖๔ ตรวจวัดถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เกินมาตรฐาน ๑๕ วัน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดเกินกว่า ๓ เท่าของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สัญลักษณ์สีแดง) ต่อเนื่องหลายครั้งและต่อเนื่องหลายวันสูงสุดถึง ๑๗ วัน ทั้ง ๆ ที่เป็นค่าการตรวจวัดเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เท่านั้น และมีแนวโน้มสูงขึ้น กรณีจึงต้องถือว่า มีปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกิดขึ้นในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนและปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่ร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไปในอนาคต

จากข้อเท็จจริงที่ได้วินิจฉัยข้างต้นแล้วว่า ปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกิดขึ้นในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน มีแนวโน้มที่ร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องที่ จึงครบองค์ประกอบสองประการซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะใช้อำนาจในการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่ทั้ง ๔ จังหวัดดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

กรณีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้เขตท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอนเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงต่อศาลว่ายังไม่มี ความจำเป็นต้องประกาศกำหนดให้พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะเป็นสิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีและยังมีวิธีการอื่นที่สามารถทำให้สภาพอากาศกลับคืนสู่สภาพปกติได้ อีกทั้ง สถานการณ์

ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในพื้นที่ ๔ จังหวัดดังกล่าว มีแนวโน้มดีขึ้น
ยังไม่ถึงขนาดที่ก่อความเสียหายอย่างรุนแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

เห็นว่า โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงและเอกสารประกอบคำชี้แจง
ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ยื่นต่อศาลในวันไต่สวนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการดำเนินการป้องกันและ
แก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) โดยได้มีมติในคราวการประชุม
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน
วาระแห่งชาติ “แก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่จะเกิดขึ้น
ในอนาคตของพื้นที่ประเทศไทยซึ่งรวมพื้นที่ภาคเหนือด้วย และให้นำร่างมาตรการ
ดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบพร้อมทั้งมอบหมายให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑
ตุลาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบกับแผนดังกล่าว โดยแผนปฏิบัติการฯ มีแนวทางปฏิบัติ
แบ่งออกเป็น ๓ ช่วง ได้แก่

(๑) ช่วงก่อนวิกฤติ (เดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคม)

(๒) ช่วงระหว่างเกิดสถานการณ์วิกฤติ (เดือนธันวาคม - เมษายน)
เป็นการปฏิบัติในช่วงเกิดสถานการณ์ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$)
โดยกำหนดแผนปฏิบัติการตามปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$)
แบ่งเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ไม่เกิน
๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร...

ระดับที่ ๒ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$)
มีค่าระหว่าง ๕๑ - ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร...

ระดับที่ ๓ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) มีค่าระหว่าง
๗๖ - ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๒ แล้ว
แต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลง และคาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้น...

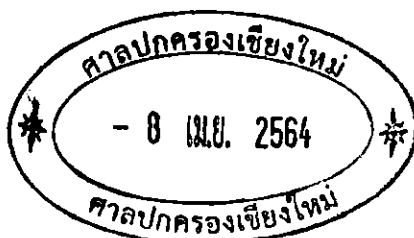
ระดับที่ ๔ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) มีค่ามากกว่า
๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และมีการดำเนินการในระดับที่ ๓ แล้ว แต่สถานการณ์
ฝุ่นละอองยังไม่ลดลงและมีแนวโน้มสูงขึ้นมากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

ต่อเนื่อง ให้มีการประชุมผู้ถูกฟ้องคดีเป็นกรณีเร่งด่วนพิเศษ และพิจารณากลับกรองแนวทางในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) โดยจะต้องนำเสนอกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเป็นการเร่งด่วนเพื่อพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

(๓) ช่วงหลังวิกฤติ เป็นขั้นฟื้นฟูหลังสถานการณ์กลับสู่ปกติกำหนดให้มีการประชุมเพื่อถอดบทเรียน (After Action Review (AAR)) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติในคราวการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ให้ทุกหน่วยงานเร่งรัดการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละออง” ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และเห็นชอบกับข้อเสนอเพิ่มเติมแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดที่มีปัญหาหมอกควัน และมีมติในคราวการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ (๑) เห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละออง” (พ.ศ. ๒๕๖๓) และแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละออง และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมควบคุมมลพิษเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนฯ ต่อไป และ (๒) มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละออง” (พ.ศ. ๒๕๖๓) และแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละอองตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเข้มข้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละอองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียน (After Action Review (AAR)) การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ จังหวัดพิษณุโลก การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดเชียงใหม่ และร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียน (After Action Review (AAR)) การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๖๓ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ณ จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ถูกฟ้องคดีในคราวการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณามาตรการการยกระดับแก้ไขปัญหามลพิษเนื่องจากปรากฏว่า สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในพื้นที่ภาคเหนือยังคงมีปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) เกินมาตรฐาน และจำนวนจุดความร้อนสะสมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหลายจังหวัดและตามหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๖/๒๔๘๓ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายงานสรุปผลการประชุมมอบนโยบายเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๖๓ ต่อรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ระบุความเร่งด่วนของเรื่องว่า พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาหมอกควันระหว่างเดือนมกราคมถึงเมษายนของทุกปี ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ นอกจากนี้ ปัญหาหมอกควันยังส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจของพื้นที่ภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว รวมถึงบัณฑิตวิทยาลัย การจราจรทั้งทางบกและทางอากาศ ซึ่งพบว่ามีกรยกเล็กและเลื่อนเที่ยวบินเนื่องจากทัศนวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานจะต้องเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๖๓ พิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับทราบถึงความรุนแรงของปัญหามลพิษขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตและสุขภาพอนามัยของประชาชน คุณภาพสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในการเดินทางทั้งทางบกและทางอากาศ รวมทั้งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือมาโดยตลอด จึงเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่จะต้องคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติรับรองคุ้มครองไว้ ทั้งนี้ ในการแก้ไขปัญหามลพิษขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องคุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย โดยผู้ถูกฟ้องคดีต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความ

หลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

แต่ข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีและคำชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน สรุปความได้ว่าสถานการณ์เกี่ยวกับฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีสาเหตุสำคัญเกิดจากการเผาป่า การเผาในที่โล่ง ควันจากรถยนต์ ส่งผลให้เกิดหมอกควัน ปกคลุมบริเวณพื้นที่อย่างกว้างขวาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ ทำให้ระคายเคืองตา แสบตา โดยหมอกควันดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ตามวิถีชีวิตด้านการเกษตรและการเผาเศษหญ้า ใบไม้ วัสดุเหลือใช้และเกิดจากควันไฟที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาดังกล่าวได้เกิดเป็นประจำในห้วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายนของทุกปี การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองดังกล่าวยังขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ขาดการบูรณาการแผนอย่างเป็นระบบ หลายหน่วยงานทำงานซ้ำซ้อน ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขาดหน่วยงานซึ่งเป็นเจ้าภาพเพื่อติดตามการปฏิบัติงานรวมทั้งการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ประมวลผลและกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา

ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ของแต่ละจังหวัดดังกล่าวในแต่ละปีจะมีแผนงานโครงการที่มีลักษณะไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ เป็นการแก้ไขปัญหาตามแนวทางเดิม การดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการปฏิบัติเป็นประจำโดยขาดการตรวจสอบ ติดตาม และการวิเคราะห์ผลการดำเนินการเพื่อประกอบในการตัดสินใจปรับปรุงแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบเชิงบูรณาการและต่อเนื่อง กรณีจึงเห็นได้ว่าแม้จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน จะได้กำหนดแผนงานและมาตรการในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวโดยจะเห็นได้จากการที่นายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีให้ความห่วงใยติดตามตรวจสอบลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินการด้วยตัวเองก็ตาม แต่เป็นที่เห็นได้ว่า ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่ยังไม่ลดปริมาณลงกลับมีแนวโน้มความรุนแรงสูงขึ้นและต่อเนื่องยาวนาน โดยจะเห็นได้จากข้อมูลปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน

(PM_{๒.๕}) ช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคมของแต่ละจังหวัดดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ยังคงเกินมาตรฐานและต่อเนื่องในอัตราที่สูงขึ้นเป็นลำดับทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ตรวจพบฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินกว่ามาตรฐานต่อเนื่องสูงสุดถึง ๓๑ วัน และตรวจพบค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดสูงถึง ๓ - ๔ เท่า ของระดับดัชนีคุณภาพอากาศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน (สัญลักษณ์สีแดง) ซึ่งต้องถือว่าเป็นสถานการณ์ที่มีแนวโน้มร้ายแรง และจากข้อมูลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน พบอัตราการป่วยของ ๔ กลุ่มโรคสำคัญที่เกี่ยวกับโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด โรคทางเดินหายใจทุกชนิด โรคตาอักเสบ และโรคผิวหนังอักเสบ ในช่วงเวลาที่เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีปริมาณมาก ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ถึงปี ๒๕๖๔ แม้จะไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าอัตราการป่วยด้วยโรคดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์โดยตรงกับการเกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่หรือไม่ เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลยังไม่ทั่วถึงครอบคลุมสถานพยาบาลทุกแห่งทั้งของรัฐและเอกชนในพื้นที่ และการจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ไม่มีการศึกษาทางวิชาการ วิเคราะห์และวิจัยอย่างจริงจัง ดังนี้ ย่อมแสดงว่าในการปฏิบัติงานตามแผนงานและมาตรการของแต่ละจังหวัดที่ดำเนินการอยู่นั้นไม่อาจแก้ไขปัญหาความรุนแรงของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ได้ และมาตรการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมลพิษด้านฝุ่นละออง” ที่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบให้ดำเนินการในคราวการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ยังไม่บรรลุผล

โดยที่ปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือดังกล่าวเป็นปัญหาที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนมกราคมถึงพฤษภาคม ของแต่ละปีจะมีปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐานอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสภาพแวดล้อมอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยหากประชาชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีก็จะสามารถจัดหาเครื่องฟอกอากาศช่วยกรองอากาศให้ดีขึ้นได้ซึ่งก็มีจำนวนไม่มากนักและเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ แต่ประชาชนซึ่งทำงานในที่โล่งแจ้งและฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีไม่สามารถซื้อเครื่องฟอกอากาศได้ก็ต้องทนใช้ชีวิตกับสภาพอากาศที่ปนเปื้อนด้วยมลพิษดังกล่าว

โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อีกทั้งข้อมูลทางการแพทย์ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปก็ระบุว่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน การสวมหน้ากากอนามัยที่ใช้ปกติสำหรับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙) ไม่สามารถใช้ป้องกันฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ได้ ส่วนหน้ากากชนิดพิเศษที่สามารถป้องกันฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ได้ ก็มีราคาค่อนข้างแพง ประชาชนโดยทั่วไปไม่สามารถซื้อมาใช้ได้ กรณีจึงเห็นว่าปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เป็นปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองที่มีสภาพร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เมื่อแผนงานและการดำเนินการโดยใช้อำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่มีอำนาจในแต่ละจังหวัดไม่สามารถลดปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ลงได้ แต่กลับเพิ่มระดับความรุนแรงมากขึ้นเช่นนี้ หากได้มีการบูรณาการแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นเอกภาพโดยมีองค์กรหลักในการรับผิดชอบและมีองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมโดยตรงมาให้ข้อแนะนำ และช่วยเหลือในการจัดทำแผนปฏิบัติการตามความจำเป็น ประกอบกับมีงบประมาณในการดำเนินการที่เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีองค์ความรู้ในการตรวจสอบ ติดตาม วิเคราะห์และประมวลผลอย่างเป็นระบบนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องเพื่อฟื้นฟูสภาพอากาศให้อยู่ในภาวะปกติโดยเร็วและยั่งยืน ย่อมจะเกิดผลดีต่อสุขภาพและจิตใจของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งมีผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยว โดยผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงต่อศาลในชั้นได้สวนเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ว่า หากมีการประกาศให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตควบคุมมลพิษแล้ว จะต้องดำเนินการเพื่อควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ดังนี้ ๑. เจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตท้องที่ที่ได้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษจะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ในเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษให้คำแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น ๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว ๓. เมื่อจัดทำแผนแล้วให้นำไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด แล้วนำเสนอผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อแผนปฏิบัติการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้วก็จะส่งให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอ

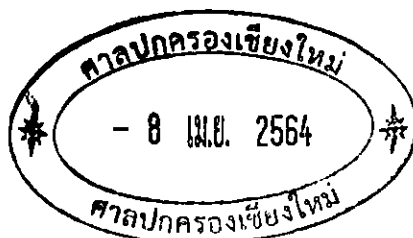

งบประมาณและเมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแล้วก็จะจัดส่งไปยังจังหวัดที่จัดทำแผนเพื่อดำเนินการตามแผนต่อไปโดยงบประมาณดังกล่าวแยกออกจากงบประมาณปกติของหน่วยงาน ดังนี้ จึงสมควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ เช่น ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะกรรมการและเลขานุการผู้ถูกฟ้องคดี หรือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีมอบหมายตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จะได้เสนอข้อมูลไปยังผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อพิจารณาดำเนินการในการประกาศให้ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอนเป็นเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และหากผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศกำหนดให้ท้องที่ทั้ง ๔ จังหวัดดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษ ก็จะทำให้กระบวนการในการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดทำแผนงานการดำเนินการ ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) อย่างจริงจังและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว มีหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการตามแผนงานและโครงการตามแผนงาน มีหน่วยงานติดตามตรวจสอบและวิเคราะห์ประเมินผลของสภาพปัญหาและการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแผนงานโครงการให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการดำเนินการตามแผนงานยังมีงบประมาณสนับสนุนแผนงานโครงการดังกล่าวเป็นการเฉพาะ มีหน่วยงานในพื้นที่โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรู้ข้อมูลในพื้นที่ รู้ปัญหา และรู้ถึงแหล่งกำเนิดของมลพิษเป็นอย่างดีได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและเป็นหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีงบประมาณเป็นของตนเองที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามแผนงานและโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายในการลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ได้ โดยมีหน่วยงานของกรมควบคุมมลพิษซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหามลพิษจากสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะมาช่วยให้ข้อแนะนำอีกด้วย และประการสำคัญเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีองค์ประกอบในรูปแบบคณะกรรมการ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นกรรมการ นอกจากนั้น ยังมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมเป็นคณะกรรมการ และมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมเป็นกรรมกรและเลขานุการ ซึ่งองค์ประกอบของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ล้วนมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของหัวหน้าหน่วยงานในระดับภูมิภาคอยู่แล้ว หากได้มีการประกาศเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในท้องที่ ๔ จังหวัดดังกล่าว ย่อมจะส่งผลดีในการควบคุมตรวจสอบและติดตามผลโดยผู้บังคับบัญชาในระดับสูงอันจะทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ยกระดับความสำคัญและสัมฤทธิ์ผลได้มากกว่าที่มอบให้แต่ละจังหวัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายของแต่ละหน่วยงานกำหนดอย่างเช่นที่ดำเนินการอยู่ ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ให้บรรลุผลได้ อีกทั้ง การประกาศเขตควบคุมมลพิษจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และคุ้มครองประโยชน์สาธารณะมากกว่าที่จะเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือเศรษฐกิจ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงต่อศาลตามคำชี้แจงฉบับลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ว่ากรณีปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ยังไม่ถึงขนาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อสุขภาพของประชาชน และยังสามารถแก้ไขโดยวิธีการอื่นเพื่อให้สภาพอากาศสามารถกลับคืนสู่สภาพปกติได้ ไม่จำเป็นต้องประกาศให้ท้องที่ ๔ จังหวัดดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษ นั้น เป็นข้ออ้างที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและไม่สมเหตุสมผล จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

อนึ่ง โดยที่สถานการณ์ปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกิดขึ้นในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน คาดว่าจะคลี่คลายเมื่อเข้าสู่ฤดูฝน แต่ก็เป็นที่คาดหมายได้ว่าสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่ทั้ง ๔ จังหวัดดังกล่าวจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้ชี้แจงต่อศาลในวันไต่สวน เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔ ยอมรับว่า ปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในภาคเหนือเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเดือน ธันวาคม - พฤษภาคม แม้ได้มีการประกาศให้ท้องที่ทั้ง ๔ จังหวัดดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ซึ่งหลังจากนั้นต้องมีการดำเนินการต่อเนื่องหลายขั้นตอน ได้แก่ ๑) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาให้ความเห็นชอบแผน ๓) ของบประมาณ และ ๔) ดำเนินการตามแผน ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการพอสมควร อาจไม่สามารถนำวิธีการดังกล่าวมาใช้แก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนก็ตาม แต่ในระยะเวลาอันใกล้อีกเพียงประมาณ ๘ เดือนต่อจากนี้ก็จะเข้าสู่ช่วงระยะเวลาที่คาดว่าจะเกิดสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กรณีจึงมีเหตุผลเพียงพอที่ศาลจะพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ อันเป็นวิธีการหนึ่งสำหรับใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในอนาคต เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการคุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู และบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้เขตท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการประกาศภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

นายวิโรจน์ ศิริชัยเจริญ
ตุลาการศาลปกครองเชียงใหม่

นายประยูร ปรีดา
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองเชียงใหม่

นายเชวงศิลป์ สุวรรณจินดา
ตุลาการศาลปกครองเชียงใหม่

ตุลาการเจ้าของสำนวน

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายรังสิกร อุปพงศ์

